...РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

...УРЯАД ҮНЭН

№ 11 (11609)
1968 оной январиин 13, суббото

сэн 2 мүнгэн

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ПРОПАГАНДИСТ, ТЭРЭНЭЙ МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИ

Пропагандист—политическэ hуралсалда гол шухала үүргэ дүүргэдэг хүн. Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ үзэл суртал шудалха хэрэгтэнь пропагандистнар алибаа туhаламжа үзүүлдэг гээшэ. Хүнүүдые марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые бэеэ даагаад шудалха дура, хүсэлтэй болгохо гээшэ пропагандистын хүдэлмэриин гол шухала үрэ дүн болоно.

Имэ шадабаритай болоhон пропагандистнар олон. Жэшээнь, түмэр бетон зүйлнүүдые гаргадаг Сэлэнгын заводой партийна организациин пропагандист нүхэр Ермаков хүнүүдтэ юумэ ойлгуулха өөрын оншо шадабаритай юм. Пропагандистынгаа ажалда энэ хүн дуратай. Тиимэ хадаа хэшээл бүхэндөө урма зоригтойгоор бэлдэдэг, олон юумэ уншадаг гуримтай. Зураглан харуулhан зүйлнүүд — альбомууд ба диаграмма гэхэ мэтэнүүд, политическэ болон уран зохёолой номууд — эдэ бүгэдэ пропагандистын хэрэглэдэг шухала зүйлнүүд. Хэшээлээ үнгэргэхэдөө темээ тодо hонороор дэлгэлэн хэлэжэ үгэдэг. Эндэнь hурадаг 32 хүн шалтагаангүйгөөр хэшээлhээ таhардаггүй гэхэдэ, энэ пропагандистын оншотой бэрхэ, дүлэтэ үгэтэй, шадабаритай болоhыень гэршэлнэ бэшэ гү. Үгышье hаа, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо нүхэр Б. С. Бадмаев бэрхэ, мэргэжэл hайнтай пропагандист гэжэ магтуулдаг. Марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шудалха нэгэдэхи жэлэй hургуулида тэрэ хүдэлжэ байдаг юм. Багша мэргэжэлтэй нүхэр Бадмаев олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлнэ. Имэ дүршэлтэй, хүнүүдтэ юумэ ойлгуулхадаа бэрхэ, оншотой, мэргэжэл шадабаритай пропагандистнар республика дотор олон. Энээнэй тон шухалань юуб гэхэдэ, олон коммунистнууд өөhэдынгөө hайн сэдьхэлээр, hайн дураар партийна энэ харюусалгатай даалгабари дүүргэжэ ябана. Кабанскын аймагта энэ хэрэгээр асуулта хэхэдэ, олонхи хүнүүд пропагандистын хүдэлмэридэ hайн дураараа хүдэлнэбди гэжэ харюусаhан байна.

Теориин, методикын талаар пропагандистнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, бүхы дээрээ коммунистнуудай hуралсал улам hайжаруулха хэрэгтэ партиин райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд ехэ үүргэтэй. Теориин, методикын талаар пропагандистнарта саг үргэлжэ алибаа туhаламжа үзүүлхэ газар эдэ болоно.

Энэ талаар зарим тэды дүй дүршэл бии болонхой. Жэшээнь, партиин Улаан-Үдын хүдөөгэй райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет методическа конференци үнгэргэдэг юм. Һуралсалай энэ жэлэй эхиндэ, 1967 оной октябриин 5-да, пропагандистнарай методическа конференци эндэ болоо. Марксистско-ленинскэ суртал коммунистнуудай бэеэ даагаад шудалха хэрэгтэнь пропагандист яажа туhалха ёhотойб гэhэн удхатайгаар энэ методическа конференцинь үнгэрhэн байна. Методикодо хабаатай асуудалнуудаар эндэ олон элидхэл хэгдээ. Пропагандистнар өөhэдынгөө дүй дүршэлдэ түшэглэн, эндэ элидхэлнүүдые хэhэн байна. Мүн пропагандистнарай семинар үнгэргэхэдөө райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет тус тус темээр пропагандистнарта элидхэл хүүлдэг гуримтай. Жэшээнь, энэ аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи отделениин парторганизациин пропагандист Б. Ф. Сычков «Ородой түрүүшын революциин үедэ большевигүүдэй парти» гэhэн темээр семинар дээрэ элидхэл хээ. Тэрэниие бултадаа зүбшэдэг, ажаглалта нэмэлтэ оруулдаг байна. Эдэ бүгэдэ хадаа пропагандистнарта ехэ hургуули боложо үгэнэ.

Партиин райком бүхэн пропагандистнарай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулна. Улаан-Үдэ городой КПСС-эй Октябрьска райкомой, авиационно заводой парткомой дэргэдэ пропагандистнарай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ hургуули хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байдаг. Мүн партиин Загарайн, Хориин райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Хүнүүдтэ юумэ ойлгуулха методико шудалха гээшэ пропагандистын хүдэлмэридэ тон шухала байhаниинь ойлгосотой. Политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдэй дэргэдэ байгуулагдаhан методическа совёдүүд энэ талаар туhатай хүдэлмэри ябуулна. Бэе бэеынгээ хэшээлдэ оролсохо, тэрэнээ зүбшэн хэлсэхэ, пропагандистнарай семинар гэхэ мэтэ методико hайжаруулха зорилготой хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Авиационно заводой парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй методическа совет ашатай туhатай хүдэлмэри ябуулна. Һарадаа нэгэ удаа ямар нэгэн пропагандистын үнгэргэhэн хэшээл зүбшэн хэлсэдэг. Тэрэнhээ гадна методическа соведэй гэшүүн бүхэн хэдэ хэдэн hургуули даажа абанхай. Һургуули бүхэндэ хоёр пропагандистнар (нэгэниинь залуу, нүгөөдэнь дүршэлтэй болоhон) даалгагданхай. Игэжэ hуралсалай үедэ ерээдүйн пропагандистнар бэлдэгдэдэг гуримтай.

Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо энэ жэлдэ политическэ hуралсал эмхитэйгээр, удхын талаар hураггүй hайнаар ябуулагдажа байна. Пропагандистнарай мэргэжэл дээшэлээ. Теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ дуратайшуул олошороо. Энэ жэлдэ республика дотор гушаа гара мянган коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд политическэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ байна. Нэгэдэхи жэлээ марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шудалха hургуулида hурадаг арбан гурба мянга гаран коммунистнууд КПСС-эй түүхэ шудална. Энэньшье ойлгосотой. Үе сагай эрилтэ иимэ. Коммунис партиин политическэ, экономическа, социальна ехэ ехэ зорилгонуудые шиидхэжэ байхадань, хүнүүдэй теоретическэ эрдэм дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Коммунист бүхэн политическэ эрдэмээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ уялгатай гээд КПСС-эй Устав дотор заагданхай. Энэ талаар коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала асуудал мүн. Партийна организацинууд коммунистнуудай hуралсалай хойноhоо шанга хиналта хэхэ, туhаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Зарим газарта хүнүүдэй сугларааггүй дээрэhээ хэшээлнүүдэй таhалдаха ушар үзэгдэнэ. Һурадаг хүнүүдэй минин лэ 50—60 процентнь хэшээлдээ хабаададагшье ушар тохёолдоно. Һурадаг хүнүүд политическэ литературые үшөөл мууса хэрэглэнэ. Аймагуудта үнгэргэгдэhэн партийна конференцинүүд дээрэ эдэ бүгэдэ тухайда шанга шүүмжэлэл гараа. Иимэ дутагдалнуудые усадхаха, коммунистнуудай hуралсалые улам hайжаруулха шухала.

...ГЭНӨӨР, ...РТАЙГААР

(Телефоноор абтаба). ...й механизаторнууд ...нануудаа жэл бү..., hайн шанартайгаар ... хабарай тариилгын богони болзорто үн...шалтай. Энэ жэлдэ... заhабарилга ураг...буулагдана.

...хоёр hарын туршада ...29 сеялкэ, 23 плуг ...оо. Түрүүшээр эгээн ...этэй тракторнууд ...оруулагдаhан юм. ...заhабарилгын график ...дүүргэгдэнэ. Мүнөө ...заhабари багатай ко...нууд үлэнхэй.

...нуудай дунда дэл...өөндэ Еловкын от...тракторна бригада ...эр Н. Томилов) тү.... Эдэнэр сеялкэ, ...этэ машинануудаа ...айгаар заhабарилжа ... Энэ хүдэлмэридэ

тракторнстнууд Иннокентий Бобков, Иван Усольцев гэгшэд илангаяа оролдосотойгоор ажаллажа гараа.

Тэрэшэлэн Иван Гаврилович Сорокозиковой хүтэлбэрилдэг Түхэреэнэй тракторна бригадын механизаторнууд хабарай тарилгала хэрэглэгдэхэ машинануудаа январиин 15 хүрэтэр түтэс бэлэн болгохоор.

Колхознай бүхыдөө трактор, машинануудаа февраль hара гаратар заhабарилжа дүүргэхэ аргатай.

Л. МАКСИМОВ,
«Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн болобо

Үсэгэлдэр Буряадай оперо болон баледэй театр соо хүдөө ажахын түрүүшүүл—малшад, механизаторнууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэд—хамта 600 гаран хүн сугларба.

Тэдэнэр «1967 оной ажалай дүнгүүд, мүн шэнэ 1968 ондо республикын хүдөөгэй ажалшадай бүтээхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоевой** элидхэл шагнаа.

Удаань үгэ хэлэлгэн боложо, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ **В. Смолин,** Зэдын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан **Д. Цыденжапов,** Яруунын аймагай Нисэнгын совхозой шахамал малай фермые даагша **Д. Бандеев,** Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **А. Соковиков,** Зэдын «Октябрьский» совхозой директор **П. Тарабукин,** Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Миронов,** Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой отделениин зоотехник **Д.-П. Дарижапов,** Хориин аймагай Анаагай совхозой главна инженер **В. Евсин,** Шэтын областиин хүдөө ажахын управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Глушенков,** Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент **Р. Пилданов** болон бусад олон хүн үгэ хэлэhэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1968 оной социалис уялга баталан абаба. Эрхим түрүү хүнүүдтэ үнэтэ бэлэг, шангууд барюулагдаа. Удаань сугларагшадта городой артистнууд hонирхолтой концерт харуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөнэй зал соо.

...ДОНДОНОЙХИҺОО ДУТУУГҮЙ

...совхоздо hүүлэй жэлнүүдтэ хонин hүрэг олошоржо бай...гэдэ совхоз 14 мянга гаран хонитой, 14 отарадань эхэ

...рай жэлдэ хонишоднай оролдосотой hайнаар ажаллажа ...зой зуун эхэ хонин бүриhөө 96 хурьган томо болгогдо...ахалагша хонишод Ц. Бадмаевай, Г. Жамсуевай даадаг ...онин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ шадаа. ...н жэлдэ туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амарангүй, ...үри hайнаар ажаллаха зорилго хонишод урдаа табинхай. ...бригада бүхэн шэнэ түл абалгадаа бэлдэhээр үнинэй.

...нарай сагта хонидые hайнаар бэлшээн тарrалуулха хэ...однай гол анхаралаа хандуулаа. Олонхи отаранууднай ...а хахадлатар хонидоо намаржаанда байлгадаг. Тиигэжэ ...гөө дэргэдэхи хагда ногоо арьбална.

...жэлэй гаратар эхэ хонидой бүхы отаранууд түл абалгадаа ...д байhан. Нялха хурьгатай хонидой байха дулаан байра ...дэ түхеэрэгдэнхэй. Холын отаранууд керосин, лаампа гэхэ ...лнүүдээр хангагдаа. Хурьга абаха үедэ хэрэглэхэ тусхай ...нишодто үгтөө.

...ь hарада совхозой хонишодой суглаан боложо, тэндэ шэ...гаа hэн. Бүхы совхозоороо 100 хонин бүриhөө (нёдондо...туугүй) 96 хурьга түлжүүлхэ гэжэ хэлсэгдээ.

...үгэдөө хүрэхын тула хонишод эдэ үдэрнүүдтэ үсэд ...аллана. Хээли ехэтэй хонидоо илгажа газаа байлгаад, ... үгэнэ. Үбhэ, hолоомонhоо гадна хонидто таряа талханай ...гдэнэ.

...үри хонишодой бригаданууд хурьгаяа өөhэдынгөө хүсөөр ...үүлдэг гуримтай.

К. АЛБАШЕЕВ,
Яруунын совхозой директор.

СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭРОССИН ЗҮБЛӨӨН

Россин Федерациин соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн январиин 12-то Москвада нээгдэбэ. Творческо союзууд болон соёл культурын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ болон профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд, искусствын мэдээжэ ажал ябуулагшад, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, хүдөөгэй механигууд болон библиотекарьнууд, клубуудые даагшанар, арадай театрнуудай режиссернууд, хэблэлэй түлөөлэгшэд эндэ сугларaa.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. И. Воронов зүблөөе нээбэ.

Ажалшадые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ соёл культурын болон искусствын эмхи зургаануудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов элидхэл хэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев зүблөөндэ хабаадалсана.

(ТАСС).

...ШЭНЭ УЯЛГА

...жэлэй саада тээ манай ...эн бүриhөө жэл соо ...1700 килограмм hү hаа...hаа, олонхи зон этигэхэ...най байхадал хэлээ юм ...лсэхэ hэн.

... мүнөө Захааминай ай...колхозуудта эды шэнээн ...даг hаалишад жэлhээ ...олошоржо байна. Үнгэрэг...э манай «Красный Ок...колхозой Бэлшэрэй фер...үү hаалишан Ханда Цы... Гуржапова үнеэн бүриhөө ...килограмм hү hааха уялгатай аад, 1730 килограмм hаагаа юм. Мүн хаража байhан 20 үнеэдhээ 21 тугал абаа.

Үнэн шударгы, ажалша бэрхэ, хүсэл эрмэлзэлгэ ехэтэй энэ hаалишан туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амарангүй, өөрынгөө арга боломжые хаража үзөөд, байгша ондо үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү hааха зорилго урдаа табина.

Хэнэйшье мэдэhээр мүнөө үнеэн бүриhөө 1700—1800 килограмм hү hааха гээшэмнай гайхалтай ехэ үрэ дүн бэшэ ааб даа. Тиигэбэшье үндэр хада уула газартай, шэмэрүүн уларилтай Захааминай аймагай эрхэ байдалда нютагай үүлтэрэй үнеэдhээ эды шэнээн hү hааха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ.

Хэды тиимэшье hаань, иимэ үрэ дүн туйлаха арга боломжын гүйсэд бии байhаниие энэ түрүү hаалишанай дүй дүршэл элитээр гэршэлнэ. Нүхэр Гуржаповагай хүдэлдэг Бэлшэрэй фермынхид (даагшань Д. Дансаранов) үнеэдэйнгээ үүлтэр hайжаруулха, харууhа, эдеэлүүлгыень зүбөөр эмхидхэхэ, hү шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Эндэ ондоо тээhээ hайн үүлтэрэй хэдэн гунжад асарагдаа, үсхэбэридэ табигданхай. Зоотехническэ тоо бүридхэл hайнаар хэжэ, бүхы үнеэдые гараhан hүнэйнь зэргээр, зүб рационоор эдеэлүүлдэг болоно байна. Энэ фермэдэ малай тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ, авто-уhалуури тоноглоо.

Энэ хадаа үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхэ, үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр табиха талаар хэhэн түрүүшымнай алхам гээшэ.

Д. АЮШЕЕВ,
колхозой парткомой секретарь.

К. МАРКСЫН „МАТЕМАТИЧЕСКА ГАР БЭШЭГҮҮД"

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт К. Марксын «Математическа гар бэшэгүүдые» хэблэлдэ бэлдэбэ. Энэнь научна коммунизмын үндэhэ hуури табигша К. Марксын түрэhөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа, «Наука» гэжэ хэблэлээр таргагдаха юм.

К. Маркс 19-дэхи зуун жэлэй 50-аад онуудта «Капитал» гэжэ суута ном зохёохо үедөө математика шудалжа эхилhэн байгаа. Хожомынь энэ эрдэм ухаанай талаар өөрөө шэнжэлгэнүүдые хэдэг болоhон.

«Ухаан сэдьхэлээ урмашуулан hамааруулдаг гансахан юумэмни математика болоно» гэжэ К. Маркс 1860 оной ноябриин 23-да Энгельсдэ бэшэhэн байгаа.

(ТАСС).

ХҮДӨӨГЭЙ ЕХЭ КОМБИНАТ

Вильянди (Эстониин ССР). ТАСС-ай корр.

Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха табан дабхар байшангай эгээн томо мастерской Эстониин районой түб Вильянди тосхондо ашаглагдажа эхилээ. Энэ байшан соо часы, гэртээ хэрэглэхэ электроприборнууд, хүгжэмэй инструментнүүдые заhабаридаг «Леола» комбинадай мастерскойнууд оробо. Тус комбинадай хоёрдохи байшан баригдажа дүүргэгдэхэеэ байна. Эндэнь хубсаhа угааха, сэбэрлэхэ мастерскойнууд эмхидхэгдэхэ юм.

Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадууд Эстониин район бүхэндэ бии болгогдонхой.

...алта юу харуулааб?

НҮХЭРЭЙ ЁҺООР—НҮХЭДТӨӨ

...«адхаржа» эхилээд. ...чинович Доржиев hа...хан байнагүй. Нүхэ... үгэхэ, ажалдань ту...гэhэн болоhтойгоор ...Коммунизм» колхозой ...зорибо.

... хонишон Шойжи ... долоодохи жэлээ эхэ ...аража байдаг. Ажалдаа ...тэй болонхой. Нё... эхэ хонин бүриhөө ...а түлжүүлжэ, мүры...үү гаралсаhан байгаа. ...н аймагай «Улаан ...колхозой энэ хонишон ...өөртэ байдаг Лубсан...дановай даадаг отара...ээ, хүршэнэрэйнгөө ...лые хаража, туhатай ...ол үгэбэ.

...оржо Галдановай даа...а хонидын хурьгалжа ...он гаран хурьган аб...онидой байрын хажуу ...алта хаамагууд та...арай хурьгадай байл...харахадаа, түрүү хо...ойжи Ринчинович:

... hанахала, хурьга...лшалтануудые байрын...э табяа hаатнай hайн ...бо.

...Доржиев үбэлэй хүйтэн ...hан хурьгадые даа...үйтэ абхуулхагүй гэжэ ...ихарна. Нарай хурьга... байрынгаа гол дун...жа түлжүүлдэг зан...hөө жэлдэ ондоо тээhээ хурьташадые абангүйтөөр, өөhэдынгөө хүсөөр түл абахань.

Һалхитай хүйтэн байхада, хонидой байра досоогоо сэнтэжэ, ханануудынь шиигтадаг. Энээниие болюулхын тулада байрануудые илангаяа хойто талаарнь саhаар hайса хаяалха тухай түрүү хонишон заабари үгэбэ. Үбhэ тэжээлэй ямараар хангагдаhан тушаа хөөрэлдөөнэй гарахада:

— Асарагдаhан үбhэнтнай hужаагай аад, ехэ муухай байна. Түл абалтын үедэ хүдөөгэй hайхан үбhэ хонидто эдюулхэ ёhотой байгаат,—гээд Шойжи Ринчинович hанамжаяа хэлэбэ.

Түллэхэ хонидые hайн тэжээл лээрэ байлгаагүйдэ үбэлдөө туража зүдэрхэ, хурьгадаа саахаагүй байна бшуу. Мүн нарhанай шэлбүүhэн хонидто аргагүй хэрэгтэй. Нүхэр Доржиев энээниие хонидгоо үдэр бүхэндэ эдюулдэт байна. Харин Лубсан-Доржо Галдановай отарада нарhанай шэлбүүhэн нэгэшье үдэр хонидтонь үгтөөгүй байжа, шалгалтада хабаадагшадай зүгhөө тэрэ зэмэдэ хүртэбэ.

Нарай хурьгадые яажа түлжүүлхэб? Энэ асуудалда харюусахадаа, ахалагша хонишон Шойжи Ринчинович өөрынгөө дүй дүршэлhөө hонирхолтой баримтануудые хэлэбэ. Эндэхи хонишод хурьгадай түрэмсөөр эхэнүүдэйнь дэлэнгые угаажа сэбэрлэдэг. Хажуу тээгүүрхи нооhыень хайшалжа абадаг. Тиигээгүй hаа, хурьгадай хото соо шэнхэт орохо, үhэ нооhон эдигдэжэ монсогойрхо хаюм. Гадна байрануудые халуун байлтахагүй, нооhыень муудуулхагүй тухай малшадай дунда хөөрэлдөөн гараа.

Нүхэр Галдановай даадаг отарын хонишод байгша ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 95 хурьга абаха, хонин бүхэнэй 3,2 килограмм нооhо хайшалха хүсэлтэй. Иимэ зорилго урдаа табяад, ажалайнгаа халуун хаhые үнгэргэжэ байхадань, Оронгын түрүү хонишон Шойжи Ринчинович Доржиев ерэжэ, туhатай hайн зүбшөөл үгэhэн байна. Ахалагша хонишон Лубсан-Доржо Галданов Нараста-Толгойдо ошожо, Шойжи Доржиевай отарые баhал хаража, хонишодой байра байдалтай танилсаба.

Энэ үдэр шалгалтада хабаадагшад «Улаан Оронго» колхозой Хонхор гэжэ газарта байдаг отара дайража, эндэхидэй ажалые хараhан байгаа. Ахалагша хонишон Анатолий Стариковай даадаг эхэ хонид хурьгалжа эхилбэшье, үбhэ тэжээлээр дуталдажа байна. Хашаа соонь табан бухалай зэргэ үбhэн. Хурьгадта эдюулхэ hайхан үбhэн байхагүй. Газаань түлеэншье асарагдаагүй байба.

— Отарадамнай үбhэн асарагданагүй. Хонинай хурьгалжа эхилээд, хоюулан зүдэршөөд байнабди. Ажалнай ехэ болоо. Колхозой правлени ондоо хүниие эльгээхэбди гэжэ найдуулhан аад, мүнөө хүрэтэр хэмжээ абанагүй,—гээд, Стариковтан хэлэнэ.

Нёдондо баhал энэ отарада март hара хахадлатар ажаллаха хүн эльгээгдээгүй байжа, зүдэрүү байдалда орооhон байгаа. Мүнөө жэлдэ энэнь дахин лэ дабтагдахаяа hанана. Хонидто талха таряанай зүйл эдюулхэ хобоонууд үсөөдэнэ. Тиигээд эндэхид бүхы хонидоо турба таhалжа эдеэлүүлхэ баатай болоhо, хамаг сагаа барадаг байна.

Хонхорой хонишод жэл бүри нарай хурьгадтаа обёосой гурилаар кисель шанажа уулгадаг, хара таряа бусалгажа эдюулдэг байгаа. Теэд мүнөө жэлдэ тэжээл буйлуулдаг гэртэнь пеэшэн табигдаагүй байжа, хамаг ажалыень гэдэргэ татана. Гадна худагай уhа бүлеэдхэжэ, малда уулгаха арга байбашье, эндэ тусгаар хүн табигдаагүй.

Үбэлэй түл абтажа, хонишодой харюусалга угаа ехэ болонхой. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонишодой ажал хэрэгые саг үргэлжэдөө анхарха, дутагдалыень дары усадхаха уялгатай.

Шалгалтада хабаадагшад:

Ц. ДАМБАЕВ,
республикын радиокомитедэй хүдэлмэрилэгшэ.
Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

Оронгын түрүү хонишон Ш. Доржиев (баруун гарhаа) Гильбэрэй «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Л-Д. Галдановтай хөөрэлдэжэ байна.

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭД—РАЙКОМОЙ ТҮШЭГ ТУЛГУ

Хоринн аймагай партийна конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо: тоосоото үе соо бэелүүлэгдэһэн ажал ябуулгын үрэ дүн гаргагдаа, үшөө хэрэглэгдээгүй байһан баян арга боломжонууд тодорхойлогдоо, дутуу дунданууд элишэлэгдээ, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ хурсаар хэгдээ. Коммунистнууд эдэбхитэйгээр үгэ хэлэжэ, КПСС-эй райкомой ажал ябуулгые алишье талаһаань шэнжэлэн хаража, тоосоото элидхэл дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэбэд.

Нухэр Аюров элидхэл хэһэдээ тоосоото үе соо аймагайнгаа экономикын ургаһые тодоор харуулаа. Промышленность болон хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгэдэ, шэнэ табан жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ, ажалшадай материальна тэнигээн байдал һайжаруулгада, ажаһуудалайнь болон культурна эрилтэнүүдые хангалгада, шэнэ хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ райком гол анхаралаа хандуулһан байна, хандуулнашье гэжэ хэлэбэ.

Промышленность болон хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, культурна байгуулалтада тоосоото үе соо нилээд юумэн хэгдээ. Промышленностиин талаар хэлэхэ болоо һаа, олонхи предприятинуудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, түсэблэлтэ гуримшуулха, ажал хүдэлмэриин шэнэ гуримда ороход талаар болото хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ захаланхай. Үйлэдбэриин гол фонднуудай түхэриг бүхэндэ абтадаг продукциин хэмжээн жэлһээ жэлдэ ехэ боложо байһаар. Хандагайн леспромхоз, Хоринн тоһоной завод, аймагай типографи валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб тоосоото үе соо амжалтатайгаар дүүргэжэ байгаа. Хоринн болон Хүрбын модоной ажахынууд 1967 ондо жэлэйнгээ даабаринуудые жэншэдгүйгөөр бэелүүлээ. Хандагайн леспромхозой Наринай, Хүрбын леспромхозой Тээгдын модо бэлэдхэлгын пунктнууд үйлэдбэриингөө түсэбүүдые бухы дүнгүүдээрнь ходо дүүргэжэ байдаг болонхой. Жэжэ комплексно бригадануудай ажалайнь бүтээсэ ургаа. Тэдэнэй 75 процентнь түсэбөө заабол дүүргэдэг заншалтай.

Леспромхозуудай хүдэлмэриин дүнгүүд болон саашанхи зорилгонууд дээрэ элидхэлшын дэлгэрэнгыгээр тогтоошонь ойлгосотой. Республикын модо бэлэдхэлгын түсэб соо Хоринн аймагай леспромхозуудай хубитань нилээд ехэ. Тэдэ тэдэнэр модо зөөхэ, худалдаха, бэлэдхэлгынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбөө дүүргээгүй. Хоринн болон Хүрбын леспромхозууд 1967 ондо валовой продукци гаргаха түсэбөө аяар 566 гара мянган түхэригөөр дутуу дүүргээ. Иимэ ехэ мүнгэнэй продукци гүрэндэ оруулагдаагүй болоно бшуу даа.

Эдэ леспромхозуудай лахадаа иимэ ехэ хохидолдо ороһыень элидхэлшэ тайлбарилжа үгөө. Түбхын түрүүндэ модон тон муу шанартайгаар бэлэдхэгдэжэ, хямда сэнгээр гүрэндэ худалдагдана. Бэлэдхэгдэһэн модон элдэб шалтагаанаар гээлтэ хоролтодо ехээр ороно. Модо таллуулдаг тракторнууд, автомобильнууд, бусад техника, машинанууд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Хүдэлмэриин хүсэн хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Ажалдаа гарахагүй ушарнууд тохёолдоно. Хүдэлмэришэдэй дунда ажалайнь журам һула байһаар. Леспромхозуудта партийно-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хангалтагүй байһанаар эдэ бүгэдые тайлбарилхаһаа ондоо аргагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Даалгагдаһан хүдэлмэридөө харюусалта багатайгаар хандадаг ударидагшад хурсаар шүүмжэлэгдээ.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар Хоринн партийна организаци тоосоото үе соо нилээд оролдолго гаргаа. Совхозой үйлэдбэриие мэргэжэлтэй болгохо, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса баяжуулха, тарилгын талмайн бүридэлые нарижуулха, севооборот зохёожо нэбтэрүүлхэ, адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, сабшалангай шанар һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Хоринн аймаг онсо илгаатай, хүндэ хүшэр сагай уларилтай, гандуу нютаг байһаниинь мэдээжэ. Һүүлэй жэлдэшье хура бороо хомор байжа, талха тарянай, үбһэ ногоонойургаса багаар абтаа. Тиигэбэшье аймагай хүдөө ажахынхид ойн баярай жэлдэ Эхэ оронойнгоо урда абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа. 1967 ондо аймагай совхозууд жэлэйнгээ түсэбһөө 3547 центнерээр ехэ мяха, 4100 центнерээр ехэ һү, 595 центнерээр ехэ нооһо, 188 мянгаар олон үндэгэ, 3000 центнерээр ехэ ороохо таряа гүрэндэ тушаанхай. Хүрбын совхоз гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбөө һураггүй ехээр үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дурасхаалта тугаар шагнагданхай. Дээдэ-Тальцын, Анаагай совхозууд гүрэндэ ороохо таряа тушааха түсэбөө горитойгоор үлүүлэн бэелүүлһэн байна.

Урда жэлнүүдэйхитэй сасуулжа үзэхэдэ, аймагай совхозууд тоосоото үе соо мяха, һү, нооһо, үндэгэ, ороохо таряа нилээд ехээр абадаг болоо. Энэ халаа адууһа малайнь ашаг шэмын дээшэлжэ байһыень гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, һаамхай үнеэн бүриһөө һаагдадаг һүниинь 195 килограммаар ургаа. Тэрэшэлэн малайнь тоошье олошороо. Хоёр жэлэй туршада эбэртэ бодо малнь 1200 толгойгоор, хонидынь 12000 толгойгоор олон болоо. Эндэ коммунистнууд һайн ульгэр жэшээ харуулна. Түрүү үүргээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ ябаһан замай залуушууд—коммунистнууд аймагай партийна организацида олон бии. Жэшээнь, Анаагай совхозой хонишон Ойлоп Тапхаевич Тагаров, Үдын совхозой хонишон Намжилма Тогмитова гэгшэд жэл бүхэндэ 100 хонин бүриһөө зуу—зуу гаран хурьга, хонин бүриһөө 3—3,5 килограмм нооһо абадаг болоһоор үнинэй. Аймаг соо иимэ хонишодой тоо жэлһээ жэлдэ олошоржо байнхай. Иимэ түрүүшүүлые хүмүүжүүлхэ талаар эхин партийна организацинуудай ехэ юумэ хэжэ байһаниинь харагдана.

Тиигэбэшье баян арга боломжонууд хүсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй, элдэб янзын олон дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно гэжэ тоосоото элидхэл соошье, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соошье эрид хурсаар шүүмжэлэгдээ.

Жэшээлхэдэ, адлихан эрхэ байдалтай хоёр ажахын ажалайнь үрэ дүн тад ондоонууд байха юм. 1967 ондо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө Үдын совхозой 1480 килограмм һү һаагаад байхадань, Дээдэ-Тальцын совхоз миил 1170 килограмм һааһан байха юм. Аяар 300 гаран килограмм доогуур болоно бшуу. Энэнь аймаг дотор дунда зэргээр үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээнһээ мүн лэ һураггүй доогуур байна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, жэшээнь, Дээдэ-Тальцын совхоздо һаалишадай дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй, түрүү һаалишадай дүй дүршэл, онол арга дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй, зоотехническэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай, һаамхай үнеэд рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэнэгүй. Иигэжэ ехэ һүн алдагдана.

Тэрэшэлэн ехэхэн дутагдалнуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, зарим ажахынуудта ехэ мал олоор һубайрна, хурьгад болон тугалнууд олоор гарзална. 1967 ондо түрэһэн тугалнуудай аяар 13,5 процентнь үхэһэн байха юм. Гол шалтагааниинь: зарим совхозуудта хурьгад болон тугалнуудай байрань хүйтэн, нойтон. Хурьгад, тугалнууд муугаар эдеэлүүлэгдэнэ, хайхарамжагүйгөөр харууһалагдана. Эхэ малай һубайрха, абтаһан түлнүүдэй гарзалха ябадал малай тоо толгой түргэн олошоруулха хэрэгтэ тон ехэ хохидол ушаруулна.

Тоосоото үе соо аймагай совхозууд малай, илангаяа үнеэдэй оньһожоруулагдаһан байрануудые, тэжээл буйлуулха цехүүдые, шэбхэ зөөхэ транспортёрнуудые нилээд олоор түхеэрэнхэй. Үнеэдэй байха зургаан байра баригдаа, дүрбэн байра шэнээр заһабарилагдажа оньһожоруулагдаа. Үнеэдэй эдэ байрануудта хамта 17 транспортёр толхогдонхой. Зургаан байрадань үнеэдые оньһон аргаар уһалдаг болонхой. Тэжээл буйлуулха 10 цехүүдэй найманиинь хүсэдөөр оньһожоруулагдаад, мүнөө үедэ муу бэшээр хүдэлжэ байна. Дээдэ-Тальцы, Тарбагатай, Баян-Гол, Баруун-Хасуурта нютагуудтахи һаалиин фермэнүүдтэ үнеэд оньһон аргаар һаагдана.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, аймаг дотор алибаа барилгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин 20 гаран барилга, 32 000 дүрбэлжэн метр байрын талмай, 320 һууритай һургуулиин байшангууд, гурбан клуб, ажаһуудалай хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээхэ табан цех ашаглалтада үгтэһэн болоно. Эхилэгдээд байһан барилгануудшье бии.

Тоосоото үе соо, илангаяа ойн баярай жэлдэ, бага бэшэ хэрэгүүдэй бүтээгдэбэшье, 1968 ондо аймагай партийна организациин урда тон ехэ харюусалгатай зорилгонуудай табигдаад байһан тухайнь элидхэл соошье, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соошье тэмдэглэгдэбэ. Саһанай элбэг, үбһэ тэжээлэй хомор байбашье, адууһа малаа тобир тарганаар ондо оруулха, үбэлэйшье үедэ «ехэ һүнэй», «ехэ мяханай» түлөө тэмсэхэ, ерэхэ намар элбэг баян ургаса ургуулжа абахын тула үбэлэй сагта агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тухай хөөрэлдөөн болоо.

Эдэ зорилгонуудаа Хоринн аймагай партийна организациин коммунистнуудай бэелүүлжэ шадаха байһандань һэжэг түрэнэгүй. Промышленна предприятинуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинууд партийно-политическэ, хүмүүжүүлгын, үзэл сурталай хүдэлмэриин нилээд баян дүй дүршэлтэй болоһон байна. Аймаг дотор 27 эхин партийна организаци тоологдоно. Тэндэ 1271 коммунист бии. Хаа хаанагүй үйлэдбэри дээрэ коммунистнууд түрүү үүргээ үнэн сэхээр, эдэбхитэйгээр дүүргэнэ. Энэ халаа эхин партийна организацинуудай эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижэһыень, тэдэнэй дайшалхы шадабариин ургаһыень, аймагай партийна организациин урда байһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ коммунистнуудые үргэнөөр элсүүлжэ тэдэнэй шададаг болоһыень гэршэлнэ.

КПСС-эй райком хадаа партийна организацинуудай секретарьнарые ударидалгын дүй дүршэлдэ һургаха талаар тоосоото үе соо нилээд хүдэлмэри хэһэн байна. Энэ асуудалаар парторганизацинуудай секретарьнарай семинарнууд үсөөн бэшэ үнгэргэгдөө. Партийно-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри хэр зэргээр ябуулжа байһан тухайнь парткомой секретарьнуудай тоосоонууд бюро дээрэ шагнагдаһан. Партийна организацинуудай дайшалхы шадабариие дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай асуудал КПСС-эй райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Райком болон партийна организацинууд олониитэ ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, үзэл сурталай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ хэрэгтэ нилээд анхарал хандуулна.

Зүгөөр энэ хэрэгтэ ехэ дутуу дунданууд бии байһыень делегадууд тэмдэглээ. Саашадаа олониитэ ажалшадай дунда үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулха шухала тухай олохон делегадууд хэлэбэ. Конференциин делегадууд Анаагай совхозой директор **Г. Н. Бородин**, Хандагайн леспромхозой парткомой секретарь **П. С. Молодцов**, Хүрбын совхозой парткомой секретарь **К. Ж. Жалсараев** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, үзэл сурталай хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар, үрэ ехэтэйгээр ябуулагданагүй, илангаяа холын отара болон гүүртэн... байһан малшадай дун... жын хүдэлмэри хан... һаар, үнэн зүрхэн... элидхэл, лекци хомо... лагданагүй шахуу гэ...

Хоринн дунда һург... тор **П. М. Борголов**, ... комой секретарь **Свет**... милициин таһагай на... **Мазаев** гэгшэд залуу... хүмүүжүүлхэ, һургуу... ралсалай-хүмүүжүүлг... һайжаруулха, залууш... гэмтэ ябадал гаргахаг... шухала гэжэ тэмдэглэ...

Совхозуудта эконом... мэри саг үргэлжэ яб... багатайгаар, хямда са... дукци абажа һураха... гол фонднуудые ашаг... рэглэдэг болохо, ажах... лэдбэридэ үргэнөөр... адууһа малай ашаг ша... хэ, хүдөө ажахын ... ургасые баяжуулха т... риин управлениин на... **Рандин**, аймгүйсэдком... **Ц. Б. Золтоев**. Үдын ... ректор **К. Д. Дагбаев** ... бэл.

Хоринн леспромхо... **Л. Д. Шопхоев**, Хүрб... зой директор **В. А. Е**... бусад зарим делегаду... лес» комбинатай хүд... дунданууды хурсаар ...

Делегадууд Анагай... говод **Ц. Ц. Цынгуев**, ... цын совхозой ахал... **И. П. Кучумов** гэгшэ... хэндэ даабариниень һай... жа үгэхэ, хонишодой ... гууламжын хүдэлмэри ... ха, социалис мүрысо... шухала гэжэ тэмдэглэ...

Конференци дээрэ ... мой секретарь нүхэр ... **наев** үгэ хэлээ.

* * *

Конференциин һүү... КПСС-эй райкомой э... нум дээрэ партиин р... лэхи секретаряар нүх... **лов**, секретарьнуудаа... **нов**, **В. Г. Гумпылов** ... даба.

ДЕЛЕГАДАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

АЛИШЬЕ ТАЛАҺААНЬ—АНХАРАЛ

ХОРИИН АЙМАГАЙ коммунистнарай ехэ суглаан—конференци боложо, тэрээн дээрэ үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада районно партийна организациин хэһэн хүдэлмэриие алишье талаһаань хаража үзэгдэбэ гээшэ. Тиихэдээ түйлаһан амжалтаяа согсолон хаража үзэһэн, алдуу, дутуугаа элирүүлһэн, саашанхи зорилгоёо тодорхойлбо гээшэбди.

Энэ ушартай дашарамдуулан, өөрынгөө зүгһөө нэгэ бишыхан тэмдэглэл хэхэ, тоосоото үедэ совхозой партийна организациин бүтээһэн хүдэлмэри тухай эхлэ үгүүлхэ, һанал бодолоо хубаалдаха хүсэл түрэнэ.

Октябриин революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэһэн баярта жэлдэ Хоринн аймаг хадаа арадай ажахые болон соёл болбосоролые хүгжөөхэ талаар яһала гэмгүй амжалта түйлаба. Энэ амжалтада манай Хүрбын совхозой ажалшад өөһэдынгөө хубитые горитойхоноор оруулалсаһан байха. Жэшээнь, һү, мяха, нооһо гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб бүримүһэн дүүргэхэһээ гадна, һайса үлүү гаргаһан байнабди. Мүн баһа түл абалгаар, тэдэниие түлжүүлгээр бүхы түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэндээ урматайбди. Хэрбээ 1966 ондо үнеэн бүриһөө 1176 литр һү һааһан байбал, 1967 ондо 1360 литр болгообди. 34000 центнер ороохо таряа хурааха хараатай байһан аад, тэрэнээ 41000 центнертэ хүргэбэбди. Тингэжэ гүрэндэ таряа худалдаха түсэбые хоёр дахин шахуу эбэхэһэн байнабди. Мүн ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгтэй болохо хүрэнгэеэ хаажа, тэжээлэй болон страховой фонд байгуулаабди.

Эдэ бүхы һайн жэшээтэй хэрэг үйлэмнай имагтал совхозоймнай ажалшадай габшагай ажалай, оролдолгын хүсөөр түйлагдаа гэхэб. Эндэ түрүү хүнүүдэй нэрэнүүдые дурдаха дурамни хүрэнэ. Коммунистнар хонишон Б. Жамбалов, һаалишан А. Хасанова, ухэршэн Д. Дарижапова, токарь Ю. Казазаев болон партийнабэшэ түрүү һаалишад Х. Дымбрылова, Н. Пурбуева болон бусад нютагаархинайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

Абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар баһал горитой юумэн хэгдээ. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ манай совхоз холол гарзада унадаг байһан юм. Жэшээнь, 1965 ондо хорин нэгэ мянган түхэригэй, 1966 ондо ерэ найма мянган түхэригэй гарзада ороһон байгаа. Харин үнгэрһэн жэлдэ, тухайлхада, совхоз үри шэридэ орохогүй хэбэртэй.

Гэхэтэй хамта, һү, мяхан үшөөл үнэтэй болоно. Юундэб гэхэдэ, малай тэжээл үнэтэй байна бшуу. Һү, мяханай өөрынь үнэ сэнгые доошонь оруулхын тулада үнэгүй тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна, экономическа эрдэмдэ бүхы мэргэжэлтэдые һургаха шухала болоно. Совхозой партком түс асуудалда горитой анхарал хандуулна. Партийна эхин организацинуудта «Экономическа хүдэлмэриин байдал, тэрэниие саашань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Январь һарада тусхай семинар үнгэргэжэ, һаагдаһан һүнэй өөрынь үнэ сэнгые яажа хямдаруулха тухай асуудал хаража үзэхэбди. Тиихэдээ бүхы һүнэй фермэнүүдэй тоо бүридхэлшэдые, мэргэжэлтэдые һүнэй шанарые тодорхойлхо мэргэжэлдэ һургахабди.

Бидэ малай үүлтэр һайжаруулгада баһал анхарал хандуулнабди. Гэбэшье энэ хэрэгые тусхай мэргэжэлтэнгүйгөөр ябуулхань бэрхэтэй. Тиимэһээ манай совхоздо селекционер-зоотехник заатагүй хэрэгтэй болоод байна.

Үүлтэр һайнтай үнеэдһээ түлжэһэн 47 эмэ хашарагууд мүнөө илгагдаад, һайн харууһанда табигдаад байнхай. Эдэ хашарагууд саашадаа үхэрэйнгөө үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэридэмнай голынь боложо үгэхэ юм.

Һү, мяха үйлэдбэрилхэ хүдэлмэридэ түрүү хүнүүд табигданхай гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Тэдэнэй олониинь коммунистнар. Манай партийна организациин бүридхэлдэ 111 гэшүүд ородог. Тэдэнэй 77-ниинь хүдэлмэришэд, таряашад ба малшад. Гэхэ зуура, ажалай амжалтанууд хадаа имагтал социалис мүрысөө ямараар эмхидхэгдэһэнһээ дулдыдаха юм. Малшадай хүдэлдэг газарнуудта «сахилгаан» болон «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдадаг, уряанууд байдаг. Тэдэ уряанууд хооһон үгөөр бэшэгдэнхэй бэшэ, харин тодорхой жэшээгээр харуулагдадаг: «Һаалишан! Нэгэ үнеэ һубайруулбал, манай совхоздо 569 түхэригэй гарза ушаруулхат» гэхэ мэтэ.

Ганса уряа лозунгнуудай, хангалгануудай хүсөөр ямаршье амжалта түйлагдадаггүй юм. Тэрэнэй түлөө үдэр бүри эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй юм ааб даа.

Тэрэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин эгээл гол шухалань хадаа социалис мүрысөөнэй дүн болзор соонь согсолжо байлга болоно. Зүгөөр энэ хэрэг хооһон хүбхай үгэ болоод дүүрэдэггүй. Харин мүрысөөнэй дүримэй ёһоор тогтоогдоһон материальна урмашуулгын гурим бодотоор бэелүүлэгдэжэ байдаг. Ажалай гол түлөөһэн дээрэ даабариһаа үлүү ехэ үрэ дүн түйлаһандал нэмэлтэ түлбэреэ, шангаа саг соонь боло бэсэрнь абаад байхадаа, хүн али зэргээр урмашаха, зориг түрэжэ байха гээшэб.

Гадна ажалшадай соёл болбосоролой, ажаһуудалай эрилтэдэ анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тохоюугта, Могой гэжэ газарнуудта гэрнүүд баригдаа. Могойн-Бэлшэрэй малшад ноябриин долоонoop промышленна зайн галда холбогдоо. Мүн совхозой малшадта худалдаха зорилгоор Улаан-Үдын трикотажна фабрикаһаа нооһоор болон утаһаар нэхэһэн хубсаһан гурба дахин асарагдаа. Үнгэрһэн жэлдэ эрхим һаалишадые, ухэршэдые Улаан-Үдын оперо, балетэй театрта абаашаабди. Гэхэтэй хамта, өөһэдын автобустой болодог һаа гэжэ ехэл һанагдадаг даа.

Найман томо гүүртэнүүдэй һаалишад эртэ үглөөгүүр түлөөһэгүйгөөр ажал дээрээ сайлаха аргатай болонхой. Энэ хэмжээн малшадые ёһотоор урмашуулна.

Түрүү ажалшадай аша габьяае олоной дунда тэмдэглэхэ гээшэ ехэл удхатай хэрэг. Грамотаар болон бусад бэлэгүүдээр шагнуулхадаа, магтуулхадаа хүнэй сэдьхэл угаа баясадаг. Ямар нэгэн ехэ һайндэрэй болоходо совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдые открыткануудаар парткомой, дирекциин, рабочкомой зүгһөө амаршалдаг гурим тогтоонхойбди. Тиимэ амаршалта абадаг ажалшаднай 600 шахуу хүн болодог.

Зоной ажаһуудалые һайжаруулха, тэдэндэ саг үргэлжэ лекци уншажа, саг үргэлжэ тэдэнэртэй хөөрэлдөө эмхидхэжэ, кино, концерт харуулжа байха гээшэ тэдэниие урмашуулха, ажалай габьяада зоригжуулха шухала арга нүхэсэл болоно бшуу. Гэхэ зуура, 1967 оной хугасаада городһоо нэгэшье артист манай совхоздо ерээгүй. Манай ажахын олониитэ хадаа һайн концерт хараха дуратайл, хараха эрхэтэйшье байха. Улаан-Үдын дуушад, зүжэгшэд хүдөөгэй малшадта үе үе болоод лэ айлшалжа байдаг болог лэ!

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хоринн аймагай Хүрбын совхозой парткомой секретарь.

ЗУРАГЛАЛ

ҺҮНЭЙ ТҮЛӨӨ

«ХОЙМОР» гэжэ ехэ гоё үгэ ха юм. Хэншье хүндэтэ айлшанда «Дээшээ һуугты!» гээд хоёр гараа дэлгэжэ, хоймор таладаа уридаг шуу. Үльдэргын «Коммунизм» колхозой Хойморой гүүртын һаалишадта ошоод байхадаа, энэ үгэ ходоодоо зохидоор һанаандам ороодхидог юм.

Хойморой гүүртынхид алишье талаараа ямар тэгшэ газартай гээшэб? Хоймор гэһэн нэрэлээ хүрэмэ даа. Нарһан тужын хойморой нэмэридэ, уужам ута Бүтүүгэй ёһотой хоймортон Хойморой гүүртэ оршоно. Һая баригдаһан үнеэдэй дулаан байра, уужам хорёонуудай зосоо газаагуур сэбэрээр харагдажа, ажалша эзэдээ гэршэлнэ. Гурбан шэнээргэ залгалаа гэрнүүд зэргэлэн һубарилдана. Дундахи гэрэйнь урда машинаһаа бууһаар ойр тойрониинь харангүй аргагүй. Хасуурита хүрэтэр, Томогтын, Шара горхоной, Нюураагай адагууд, Хара хушуун, Дамдиновай горхон альган дээрэш байһан шэнгеэр харагдаха бшуу. Эгээл малай харууһатай газарынь олежол түбхинэһэн гүүртэ байна даа гэжэ һанахаш. «Түлеэ, уһанай ойронь дээрэ» гэһэн арадай аман үгэ дээрэ, «бэлшээри» гэжэ нэмэжэрхихэ һанал түрэнэ. Шара гэлоо голлон яралгүй годирон ерэһэн Зүүн-Үльдэргэ голдоо хэдэн горхон, булаг хоёр тээһээ угтан ерэжэ, амадан шудхаха.

Энэл гэшэл даа, Хойморой гүүртынхидэй зуугаад үнеэнэй ондо оруулдаг, магтадаг үбэлжөөнэйнь. Гэдэргээ эрьелдэжэ, гэрнүүд тээшэ алхалхабди. Алишье гэртэнь ороходо нээлтэтэй. Хүндэтэ айлшан болохош. Нютагаа Хоймортo һууһан хойморойхид хоймортоо урихал байха. Эгээл наада захын гэртэ оролтой болоно. Тэндэ энэ айлнуудай аха заха, 25 жэл эндэ ажаллаһан Дулма абгай байдаг. Колхозой түрүү һаалишан хүбүүн Дампилон Данзанимында орошобо гээшэбди. Энэмнай жэл соо һү һааха уялгаяа үшөө октябрь соо дүүргэжэрхиһэн, һара бүри түрүү һуури эзэлжэ, оло дахин шанда хүртэһэн хүбүүн. Өөрөө гэртээ үгы, малдаа гараһан байгаашье һаань, 70 хүрэхэеэ ябаһан Дулма эхэнь гэртээ һууха. Юрын хүгшэн гэжэ бү эндүүрэгты. Энэмнай колхозой тогтохоһоо хойшо һаалишан ябаһан, ёһотойл ажалай баатар һууна гэжэ гарынь барин, малгайгаа абалтай. Бүхы дүршэл шадабаряа хүбүүндээ дамжуулһан, мүнөөшье гараа хабсаржа һуухагүй, һааха заахые дутаадаггүй байха.

Хоёрдохи залгалаа гэрэй наада гэртэ ороо һаа, мүн суута һаалишан, октябрь соо жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн Дарибазаровтай уулзахат. Нүгөө хахадтань ороход ёһотой. Юундэб гэхэдэ, гүүртые даагша коммунист Ширапов Балма тэндэ байдаг ха юм. Нүхэр Ширапов үгэ таһалангүй һаалишадаа магтаха байха. Тэрээндэнь ехээр һамаарангүй, нүхэртэйнь—Максарова Цырэгматай үгэ андаллахаар. Энэ нүхэрнай баһал ажалша бэрхэ, үсөөн үгөөр ехэ юумын үхэ гаргаха байха. Өөрөө «мушхуулхэ» үлэхэй, олон юумэн һонирхожо, ажал, найман, ухибүүдэй һуралсал тухай дурадхал оруулха. Тингэнүүд яхаб. Олониитын хэрэгтэ ороолжо һураһан хүн ха юм. Коммунист. Аймагай Соведэй депутат удаан ябаһан байха. Олоной эхэ даа, эдэбхитэй һаалишан, шударгы хүн юм.

Тиинһээр байтар нүгөө захын залгалаатай гэрэйхид һубарилдан орожо ерэхэ. Энэшье ойлгосотой. Тугаар гүүртые даагша нүхэр Шираповнай түлеэ асарха зуураа даллажархиһан байха. Д. Дашиева, залуу һаалишан Д. Доржинимаева һубарилдан орожо ерэнэ. Мал адуулдаг Шадапов Жамбал гэжэ һоёо һахалтай, үндэр сарюун үбгэн. Энэ үбгэнэй шадамар адуулгашан дүршэлынь эндэ һуугаашад бүлтэ элирүүлэн магтаха байха. Жамбал үбгэжөөл халуун, хүйтэниие үзэһэн, колхозоо энэ болголсохын түлөө хаба шадалаа, хубитаяа үгэһэн хүн даа. Мүнөөшье урагшаа һанаатай оролдожол ябадаг. Энэ гүүртын хүдэлмэришэд Пунцуков Санжайжап хоёр эндэ үгыл ха. Тэдэш эртэ моридоо оруулаад, түлеэндэ ябашоо ха.

Элэл һууна гээшэл даа—хойморойхид—намарай гурбан һара соо колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ, туг алдангүй, шан холо абаһан нүхэд. Гүүртынгээ һү һааха 1967 оной түсэб октябрь һара соо сум дүүргэжэрхиһэн юм. Эдэнэрнай хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлдэг, үгэ нэгэтэй, ажал хэрэгээр арсалдаашье һаа, айл хүршын, аха дүүгэй һэшхэлээр ойлголсохол томоотой хүршэнэр шуу.

— Һара бүри колхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэт. Баян дүй дүршэлһөө хубаалдыт,—гэхэдэ бүлтэ гайхалдахадааш болохо.

— Хуһөө ондоо юун байхаб даа. Байһан лэ юумээрээ үнеэдээ зэг сооно эсэргүүлжэ юм бээ. Оройдоо, хабарай шобтороо заб даа. Үбһэн нормотой, Жамбал адуулгашамнай ехэ үүрэ дүүргэнэ гэхэ. Эдэш орой болотор зуһалан дэрэ һууха, тарханай үзүүр эдүүлжэ, бэлшээрээ алмаа агша. Һү ехые һааха ... һайнаар үнеэдээ ... хэрэгтэй ха юм. Бур... хоёр элюуллэг боло... сата нэмээ,—гэхэ ... хүгшэн тайлбарилжа...

— Углуугайхид, ... найхид һү һаалга... дээшэлүүлжэ байна... шьеб яһа хаяалхиба.

— Углуугаархин ... силосээ номогүй ал... бэшэ гү? Манда си... мнай туһалагты. Бид... дээшэлүүлхэбди. Хүһ... найхид табяад үн... байхадань, бидэ 11 ... лээд байнабди. Душее... гээд байна. Юрэлөө ... зой һаалишад шар... колхозойнгоо жэлэй ... гэжэл үзэе, юрэлөө,... үгэтэй Максаровам... дуугаржархиба.

— Табан жэлэйн... зорһоонь урид дүүр... хаа хаанагүй арал зо... байгаа юм байна. ... ехэл һайшаахаар бай... боложо үзэе. Холые х... лаха гээшэ ёһотойл... нэй шанжэ ха юм.

— РСФСР-най гүү... хайрала хүртэбэ. Я... гээшэб. «Октябрин... гэжэ дээлэ орден Ре... дээрэ ялалба ха юм.

— Табан жэлэй ... дүүргэхэ гээ юм бол... сабшадаг болоё, шэб... тараая, бухаяа тарг...

— Һүнэй түлөө ... тэмсэе. Манай үүрэ...

— Зүб, һүнэй т... —гэлдэн хүхилдэнэ...

— Үүрэ нэгэтэй ... тэсэхэй гээшэ ... жа халатай болох... һаалишад үүрэ ... сэдьхэлэй үгэ ...

Цокто Б...
Яруна.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Ленинэй нэрэмжэтэ Новокраматорско машина бүтээлгын завод хэдэн зуун ондо ондоо машина, механизм болон агрегадуудые бүтээдэг. Тэдэнэй олонхинь — томо гэгшын слябинг болон прокатна станууд, роторно болон алхалдаг экскаваторнууд, кран болон шахтада хэрэглэгдэдэг машинанууд.

Новокраматорскын машина бүтээгшэд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, хэдэн миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үгөө. Зураг дээрэ: шахтын машина хабсаргагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

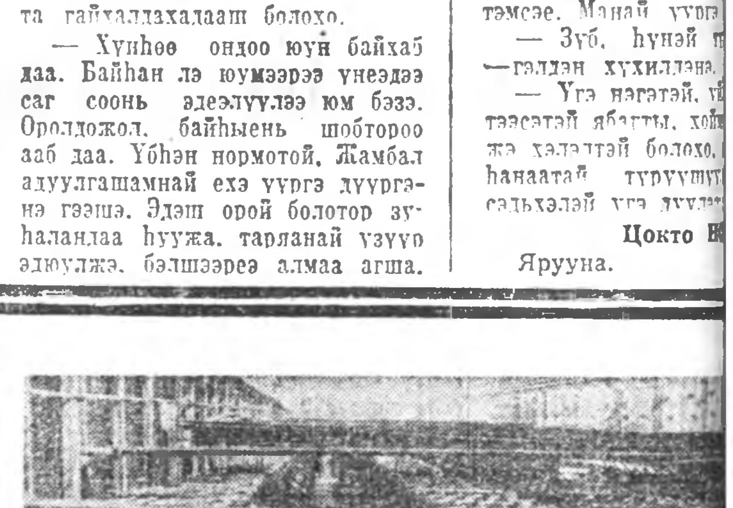

ТАШКЕНТСКЭ ОБЛАСТЬ. Тянь-Шанини Курами... дай хормойдо 15 жэлэй саада тээ Алмалык хотын һу... жа, Узбекистанай үнгэтэ металлургиин түб баригдажа... Мүнөө Алмалыкска горнометаллургическа комбинат зэ... да тугтла, цинк, алта, зэд болон химиин продукци үгэдэ... дээрэ рудаһаа сэбэр зэд абаха технологи һайнаар ... Зураг дээрэ: зэд шанаржуулгын фабрикын рудаа... нэ. ТАСС-ай фо...

ХҮДӨӨГЭЙ ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ БҮЛЭГ

Хушуун-Үзүүрэй лекторнүүдэй бүлэгтэ хори гаран хүн ородог. Дунда һургуулиин багшанар, «Знамя Ленина» колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд лекторнүүд болон нэгэдэнхэй. Эдэнэр түс түс һалбаряар мэргэжээд, лекци уншадаг болонхой. Жэшээнь, научно-атеизмын, хүдөө ажахын, педагогическа эрдэм ухаагаар эндэхи лекторнууд лекци уншадаг юм. Эдэнэр өөһэдынгөө темээр лекци бэлдээд, бүлтэ сугларжа зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр тэрэнээ бэлэндэ тоолодог.

Эндэхи лекторнууд колхозой фермэ, гүүртэ, бригаднуудаар ябажа лекцинүүдые уншана. Шухала шухала хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадана.

Б. ЖАМБАЛОВ.

[М]одо бэлэдхэхэ [үй]лэдбэриин гол [асуу]далаар болоhон хөөрэлдөөн

АРГА БОЛОМЖОЁО ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

[СССР]-эй ой модоной, модо болбосоруулгын болон целлюлозно- [бумагын] промышленностиин министр Н. В. ТИМОФЕЕВ hаяхан ма[най рес]публика ерээ. Министртэй суг ерэлсэhэн тус промышленнос[тиин] ...на управлениин начальнигай орлогшо нүхэр АХУНОВ, ма[териально]-техническэ хангалгын главна управлениин начальник нү[хэр] ...ЩЫН республикымнай модо бэлэдхэлэй предприятинуудай [ажалтай] танилсаба.

[Улаа]н-Үдэдэ үнгэргэгдэhэн зүблөөндэ модо бэлэдхэлгын, модо [болбосо]руулгын предприятинуудай директорнүүд, партийна комите[т... се]кретарьнууд, модоной ажахытай аймагуудай партиин райко[мой се]кретарьнууд, республикымнай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэг[шэд] зүблөөндэ хабаадалсаа.

[...]ииин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ зүб[лөөндэ ...]ю, Модо бэлэдхэдэг, болбосоруулдаг предприятинуудай урда [...] шухала зорилго тухай, шиидхэгдээгүй асуудал, бни бай[дал]нууд тухай тодорхой хөөрэлдөөн зүблөөн дээрэ болоо.

[«Забайк]аллес» комбинат бүхы дээ[...]hэн жэлэй түсэбые дүүргэ[...]гүй. Хэдэн мянган кубометр [...]өөдэмэл материал, гэрэй [...], шпала арадай ажахыда [...]гөө. Имэ байдалай шалта[...]элмэридэ hаад ушаруулдаг [...]уд тухай үгэ хэлэгшэд

[1]968 оной түсэбые түрүү[...]hаа дүүргэжэ эхилхын ту[...]хэ, ямар хэмжээ абаха ту[...]рэнгыгээр хэлсэгдэhэн бай-

[Минист]р Н. В. Тимофеев зүблөөнэй [...]гэ хэлээ,

[...]ай республикын ой модо[...]ышленностиин хэр зэргээр, [...]лтэйгээр хүгжөөгдэжэ, [...]р хүтэлбэрилэгдэжэ байhан[...]шодой саг үргэлжын кадр[...] болохо, тэдэниие хүмүү[...]асуудалай ямараар шиидхэг[...]hантай танилсаха зорилго[...]эндэ ерээбди,—гэжэ тэрэ [...]эхиндэ тэмдэглээд, «Забай[каллес»] комбинадай бодото байдал [...]тон хэлээ.

[...]икын модоной промыш[...]орёо эрхэ байдалтай, онсо [...] Арадай ажахын энэ hал[...]ан янзын продукци үйлэд[...] Эндэ бэлдэгдэhэн мо[...]лгын детальнууд, хюрөө[...]атериал, шпала гэхэ мэтэ [...]ай олон республика, хизаар[...]ргэгдэнэ. Гадна олон зүй[...] продукци ондоо гүрэнүүдтэ [...]ю, Модоной хаядаhа хэрэг[...]дай ажахыда шухала хэ-рэгтэй целлюлозо, картон үйлэдбэрилхэ Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат бариглажа байнхай. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн 1969 ондо ашаглалгада оруулагдаха юм. Тиимэhээ модошодой урда харюусалгатай зорилго табигдана.

«Забайкаллес» комбинадай олон предприяти арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэнэгүй, тээгдэлдэ оронхой. Леспромхозууд хүдэлмэреэ жэгдэ hайнаар эмхидхэнэгүй. Жэлэй түрүүшын hараhаа, hарын түрүүшын үдэрhөө графигhаа гээгдэжэ, hүүлээрнь тэбдэхэ, яараха ушар гарана. Энэ дутагдалаа усадхаха арга боломжо предприяти бүхэндэ бии. Предприятинууд хэрэгтэй техникээр хангагданхай, хүдэлмэришэдтэйшье. hүүлэй үедэ, илангаяа үнгэрhэн жэлдэ комбинадта олон шэнэ, хүсэ ехэтэй зэр зэмсэг үгтөө.

Гэбэшье олон техникэ миин байлгагдана. Модо таллуулдаг тракторнуудай леспромхозуудта биишье hаа, ой соо хүдэлжэ байhан бага комплексно бригаданууд оройдоо нэгэ трактортай. hая абтаhан хүсэ ехэтэй автомашинануудай олонхинь оройдоо нэгэ халаанда хэрэглэгдэнэ.

Леспромхозууд хадалиг газарта модо бэлэдхэнэ, шэрэнэ. Манай эндэхи уhаар бага голнуудаар модон урадхуулагдана. Имэ эрхэ байдалые хараада абан, эртээнhээ тусхай hайн бэлэдхэл хэжэ, ажалаа эмхидхэхэ шухала. Гэалтэ, хоролтогүйгөөр модо урадхуулха арга зам бэдэрэн олохо хэрэгтэй. Ойрын 2—3 жэлэй туршада отологдоhон модо ута зандань шэрэхэ түрүү арга бүхы леспромхозуудта хэрэглэхэ шухала.

Модошодто ажаллаха таатай эрхэ байдал олгохо тэдэнэй ажаhуудалай эрилтэ хангаха асуудалда министр онсо анхарал хандуулба.

Хүдэлмэришэдэй саг үргэлжын кадрнуудтай болохо тушаа хэлэхэ зуураа, залуушуулые hургаха тухай тэмдэглэбэ. Улаан-Үдын ой модоной техникумтэй, дунда hургуулинуудтай саг үргэлжын барисаатай байбал, модошоной мэргэжэлдэ дуратай залуушуулые элирүүлжэ болохо. Предприятиин тэдхэмжээр залуушуулые дээдэ hургуулинуудта hургаха хэрэгтэй. Мүнөө леспромхозуудта ажаллажа байhан хүдэлмэришэдэй олонхинь наhажаал хүнүүд. Харин залуушуул үсөөн. Шэнэ техникээр хангагдажа байгаа предприятинуудта тусхай бэлэдхэлтэй, мэргэжэлтэй инженер, техникүүд, мастернууд хэрэгтэй болоно. Леспромхоз бүхэн туhаламжа үзүүлэн, 4—5 хүниие дээдэ hургуулида жэл бүхэндэ эльгээхэ арга боломжотой.

Экономикын талаар hайн үрэ дүн туйлаха гээшэ мүнөө үедэ тон шухала болонхой. Комбинат энэ жэлhээ түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар ажаллажа эхилхэнь.

Предприяти бүхэн гүрэндөө олзо доход ехээр оруулжа, өөрын фондтой болохо ёhотой. Тиимэhээ үйлэдбэриин шухала асуудалые холын хараатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэй. Арад зоной хэрэглэмжын эдлэлнүүдые олоор бүтээхэ, капитальна барилга саг соонь, болзорhоо урид барижа дүүргэхэ, материально-техническэ хангалга hайжаруулха тухай нүхэр Тимофеев тогтон хэлээ.

Республикымнай ой модоной промышленность саашадаа түргэнөөр хүгжэхэ аргатай. Энэ жэлдэ нёдондонойхиhоо ехэ модон бэлэдхэгдэхэ. Хэhэн ажалаа шүүмжэлхы ёhоор хаража үзэхэ, бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр хандаха, түсэбөө заатагүй дүүргэхын тула хүсэ шадалаа элсүүлхэ тухай зүблөөн дээрэ хэлсэгдэhэн байна.

Манай корр.

[ТЕЛЕГРАФ] ХИЛЫН СААНАhАА [РАДИО]

[ДИ]ПЛОМАТИЧЕСКА ХАРИЛСААН ТОГТООГДОБО

[...] январиин 11. (ТАСС). Нор[вегиин] Монгол Арадай Республи[кын пра]вительстванууд дипломати[ческа хар]илсаа тогтоохо, элшэн сай[д ...]этэй түлөөлэгшэдые бэе [...]ргээлсэхэ гэжэ шиидхээ.

[...]иин телеграфна агентствын [мэдээс]энэй ёhоор, Норвегиhээ Со[ветскэ] Союзда байдаг элшэн сайд [Монгол] Арадай Республикадахи эл[шэн сайд]ын нэгэн доро бололсохо бо-

[К]оммунистнууд [а]рестовалагдана

[НЬЮ-]ЙОРК, январиин 11. (ТАСС). [...] Пресс интернэйшл агент[ствын к]орреспондентын Лимэ городо[ос мэд]ээсэнэй ёhоор, Перугэй [коммунистическэ] партиин зуу гаран хүтэл[бэрилэгшэ]д болон гэшүүдые Перугэй [...]сэгэлдэр арестовалаа.

[Энэ] хэхэ тухай дотоодын хэрэ[гүүдэй м]инистр вице-адмирал Луис [...]ренас захиралта үгэhэн

[Япон]ой социалистнуудай буруушаалга

[ТОКИО], январиин 11. (ТАСС). [...]нуудта сэрэгэй hуралсал [...]лохо тухай Сатын прави[тельствын] hанаашалтые Японой со[циалистическэ] партиин Центральна гүйсэд[хэхэ ком]итет үсэгэлдэр буруушаа[...] түсэбүүд хадаа ороной кон[ституци]да таараллданагүй, япон-аме[рикын аю]улгүйн договорые хэтэдэнь [...] орониие түргэнөөр зэбсэг[лэ]жэ правительствын hанаа[...]айhые элишэлнэ гээд мэ[дэгд]эо хэлэгдэнэ.

[Да]гомейн РВК-гай [ш]иидхэбэри

[КОТОН]У, январиин 11. (ТАСС). [...] бюрогой түрүүлэгшын ту[...] капитан Ашеме гэгшые су[...] комитедэй составhаа тэрэ[...]раха тухай Дагомейн Рево[люционно] Сэрэгэй Комитедэй (РВК) [шиидхэбэ]ри эндэ толилогдоо. «Ко[митедэй гэ]гшүүдэй этигэлдэ Ашеме [...]» гээд секретарнадай ком[мюник]соо хэлэгдэнэ.

[Үнгэрhэн] оной декабриин 17-до эрон [...]рэнэй урбалтын болоhоной [hүүлээр] Дагомейн Революционно Сэ[рэгэй] Комитет байгуулагдаhан юм. [...]рын правительство байгуул[агдаха хүр]го тэрэ комитедэй үмэнэ та[...] байгаа. Мүнөө үедэ прави[тельство]ын байгуулагдаад байхада ой[ро]раан hарын турша соо орон [...]гэдэ ниитын hунгалта үн[эргэхэ] бэлэдхэл РВК хэнэ.

Катангын жандармнууд Суданай засагаархидта бэеэ тушааба

ХАРТУМ, январиин 11. (ТАСС). Катангын хоёр мянга хахад жандармнууд сагаан шарайта хүлhэншэдтэй холбооридожо, хуулита правительствада эсэргүү тэмсэл хэhэн байгаа. Тэдэнэр Суданай хилые дабажа гараад, Суданай засагаархидта бэеэ тушаагаа, буу зэбсэгээ үгөө гэжэ Суданай СНА агентство мэдээсэнэ.

США-да хүдэлмэригүйшүүл олон болоно

ВАШИНГТОН, январиин 11. (ТАСС). Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда США-да 2,9 миллион үлүүтэй хүн хүдэлмэригүй байгаа. Энэнь ороной бүхы хүдэлмэришэдэй 3,7 процентнь болоно гэжэ США-гай ажалай министерство мэдээсээ. Министерствын мэдээнүүдhээ хаража үзэхэдэ, негрнүүдэй дундаhаа хүдэлмэригүй хүнүүд сагаан шарайтанhаа хоёр дахин олон байха юм.

Эм домой үнэ сэн нэмээ

МЕХИКО, январиин 11. (ТАСС). Мексикэдэ эм домой сэн ехэ байhан юм. Гэбэшье мүнөө бүри үнэтэй болоо. Хүн зон эм дом худалдажа абахын тулада гурбан процентээр ехэ мүнгэ түлэхэ баатай болоно.

Иигэжэ эм домой сэн дээшэлүүлгэ «Мексикын хүдэлмэришэн ангида, бүхы хүн зондо ехэ хохидол ушаруулха» гээд Хүдэлмэришэдэй революционно конфедерациин (КОР) профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

Конгынхид ород хэлэ шудална

БРАЗЗАВИЛЬ, январиин 11. ТАСС-ай корреспондент В. Райкерус иигэжэ дамжуулна:

«Ород хэлэ шудалалга манай оронуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлгэдэ туhална» гээд Конгын (Браззавиль) национальна албанай генеральна директор Генри Лопес ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ 700 шахуу конгынхид ород хэлэ шудална. Конгодо ород хэлэ шудалха түрүүшын курсанууд советскэ культурна центртэ гурбан жэлэй урда тээ байгуулагдаhан юм. Эдэ курсанууд конголез залуушуулай дунда ехэ суутай болоо. Эдэ курсануудта hурагшад ород хэлэ шудалхаhаа гадна, совет арадай ажабайдалтай танилсана, совет уран hайханай болон үнэн ушар харуулhан фильмүүдые харана, совет хэблэлые шудална, ород зохёолнууд болон совет литературые уншана.

Баhа нэгэ харата ааша

НЬЮ-ЙОРК, январиин 11. (ТАСС) Иорданиhаа ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Мухаммед Фарра Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээгээ. Иордан-Израиль эблэрэлгын хилэ дээрэ январиин 8-да болоhон зэбсэгтэ тулалдаанай түлөө бүхы харюусалгые Израиль дааха гэжэ энэ бэшэг соонь хэлэгдэнхэй.

Иорданиин газарые Израилиин сэрэгүүдэй буудаhан, Иорданиин хүдөө тосхонуудта Израилиин авиациин добтолhон дээрэhээ Иорданиин нэгэ солдат алуулhан, ангэй долоон хүн шархатаhан байна гээд бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Урагшагүй операци

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). 57 наhатай американец Луис Блок гэгшэдэ ондоо хүнэй зүрхэн табигдаhан юм. Операциин хэгдэhэнэй hүүлээр 10 час үнгэрөөд байхада Блок наhа бараа.

ШВЕЙЦАРИ. Америкын түримхэйшүүлэй урдаhаа эрэлхэгээр тэмсэжэ байhан Вьетнамай баатарлиг арадые дэмжэhэн демонстраци Женевэдэ болобо. ДРВ-гэй газарые бомбодолгые энэ дарыдань болюулха, Урда Вьетнамhаа Америкын сэрэгүүдые түргэн гаргаха гэhэн эрилтэ демонстрацида хабаадагшад табиба.

ТАСС-ай фото.

СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

КИРГИЗЭЙ ССР. Н-скэ заставын хилын харуулшад СССР-эй хилые хёрхо наринаар сахина. Эдэнэр нангин уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэжэ, хилые хёрхоор сахиха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадал, эрдэмэй олгоёо зорюулна. Зураг дээрэ: ахалагша офицер Николай Иванов ефрейтор Виктор Попов рядовой Хайдараш Бабаев хоёрто заабари үгэжэ байна.

ТАСС-ай фото.

БАГШАНАРАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Ахын аймагай багшанар hуралсалай нэгэдэхи хахад жэлэй дүнгүүдээр болоhон январиин конференцидэ суглараа. КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр З. Б. Шагдуров аймагай hургуулинуудай саашанхи гол зорилгонууд тухай элидхэл соогоо дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Залуу үетэниие коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ багшанарай үүргэ аргагүй ехэ. Энэ хүндэтэй хүдэлмэридөө тэдэнэр горитойхон амжалтануудые туйлана. Багшанар М. И. Истомина, Г. А. Иванова болон бусад нүхэд hуралсалайнгаа жэл бүхэниие амжалтатайгаар дүүргэдэг, hурагшадайнь эрдэм мэдэрэл гүнзэгы байдаг. Хэды тиигэбэшье, hургуулинуудай ажал хүдэлмэридэ ехэ дутуу дундануул ушарна. Энэ хахад жэлэй дүнгүүдээр 883 hурагшадай 154-иинь «муу» тэhэн сэгнэлтэнүүдтэй тараа. Энэ ямар шалтагаанhаа болоноб гээ hаа, нэн түрүүн классhаа гадуур хүдэлмэри hулаар ябуулагдаhан, туралхидтай нягта холбоон байгуулагдаагүй байха юм.

Гадна аймагай гэгээрэлэй таhагай зүгhөө шалгалта тон багаар хэгдэнэ. Түрүү багшанарай дүй дүршэл дэлгэрүүлгэ, залуу мэргэжэлтэдтэ туhаламжа үшөөл ехэ дутуу дундануудтайгаар ябуулагдана.

Багшанар ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй гээд саашадань нүхэр Шагдуров шүүмжэлээ. Үнэхөөрөөшье олон зоной урда тэдэнэй лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байhыень харахагүйш. Мүн хүдөө нютагуудта ажалладаг багшанар багаар лекци, хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Орлигой дунда hургуулиин багшанарай коллектив соо лекторскэ бүлгэм эмхидхэгдээгүй байха юм. Эхин партийна организаци (секретарь нүхэр А. З. Матвеев) энэ ажалда тон бага анхарал табина.

АЙМОНО-е даагша нүхэр А. Т. Семёнов hургуулинуудай hуралсалай шэнэ программануудта оролгын бэлэдхэлэй ябаса тухай элидхэбэ.

Элидхэлнүүдэй зүбшэгдэhэнэй удаа багшанар мэргэжэл мэргэжэлээрээ илгаржа, секционно занятинуудые хэбэ. Совет үе соо математикын, физикын, түүхын, буряад, ород хэлэ ба литературын, хими ба биологиин хүгжэлтэ тухай мэдээсэлнүүдые багшанар Д. Д. Мункоцова, В. М. Мадасов, Д. Д. Ошоров, Р. Ж. Семенова, К. Т. Буруева, Е. А. Мункоева гэгшэд хээ.

Ахын багшанарай конференци дээрэ зүбшэгдэhэн асуудалнуудаар тусхай тогтоол абтаа.

В. ГАЛСАНОВ.

УГ ЗАЛГАМЖАЛАГШАД

Соведүүдэй орониие агаарай добтолгоhоо хамгаалха сэрэгүүдтэ «Красная Звезда» газетын шэнэ жэлэй урда тээхи номернуудай нэгэниинь бүхыдөө шахуу зорюулагдаба. СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, орониие агаарай добтолгоhоо хамгаалха сэрэгүүдэй Главнокомандалагша армиин генерал Павел Батицкий гэгшын статья тэрэ номерто толилогдонхой. ПВО-до, советскэ сэрэгүүдтэ дайнай hүүлээр болоhон шанарай тон ехэ хубилалтанууд тухай, Совет гүрэнэй агаарай хилые хёрхоор сахижа байгаа ракетчигүүд ба авиаторнууд тухай статья дотор бэшэгдэнхэй. Газетэдэ толилогдоhон бусад материалнуудай дунда подполковник Владимир Самсоновой «Уг залгамжалагшад» гэhэн репортаж бии. Пауэрсын жолоодожо ябаhан «У-2» гэжэ американска шпион самолёдые Ураалай огторгойдо 1960 оной майн 1-дэ буудажа унагааhан сэрэгэй ракетчигүүдэй уг залгамжалагшад тухай репортаж дотороо автор бэшэнэ. Тэрэнииень хэблэлэй hониной агентство уншагшадай анхаралда дурадхана.

Пауэрсын американска шпион самолёдые Ураалай огторгойдо 1960 оной майн нэгэндэ буудажа унагааhан ракетчигүүдтэ намайе абаашаха гэжэ ойн зурагар харгыгаар ульгам «газик» табилуулна. Ойн баярай жэлые тэдэнэй ямараар дүүргэжэ байhан тухай мэдэхэеэ хүсэнэб.

Харгын саhан хахинана. Хажуугаарнай сэнтэшэhэн хуhанууд зурагад зурагад гээд үнгэрнэ. Саhан дэгэлээ хэдэрhэн, хүбэн гуталаа углаhан нарhанууд зогсонод. Тиигээдшье, дээрэхэнээ Улаан одотой hиилэмэл танил үүдэндээ хүрэжэ ерэбэбди даа. Аяар тэрэ үни американска самолёдые буудажа унагааха үедэ би эндэ байлсаhан, хожомынь бутархайень суглуулалсаhан хүм.

Газаа талаhаа харахада, эндэ хубилhан юумэ ээлтэй. Зүгөөр лэ дээрээ ракетэнүүдэй дүрсэнүүдтэй шалгарагшадые шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ барлаhан сахюур самбарнуудтай дурасхаалай тэмдэгүүд—обелискнүүд буудалгын позицида, городогто табигдаhан байна.

Тэрэ байлдаанда хабаадалсаhан хуушан сэрэгшэд үлөөгүй шахуу. Гэбэшье тэдэнэй байгуулhан заншал тэрэ хэбээрээ үлэнхэй. Михаил Иванович Воронов наhанайнгаа ошоходо амаралтада гараба. Зоримгой, шадамгай офицер—майор Александр Аркадьевич Храпов тэрэнэй тушаал даажа абаhан байна.

Стартовигуудай командир байhан офицер Колосов мүнөө хаанашьеб подразделениие командалжа ябана, харин тэрэнэй hууриие капитан Могилин эзэлэнхэй. Эгээл тэрэнэй взводой пусковой түхеэрэлгэ агаарай хилэ эбдэгшын ниидэлгэ таhалhан ракетэ табиhан байгаа. Мүнөө тэрэ түхеэрэлгэ дээрэ бишыхан улаан одон хурсаар носожо байдаг. Энэ взводто алба хэхэ гээшэ хүндэтэй хэрэг юм. Иимэ эрхэ олохонь тиимэшье бэлэн бэшэ. Нэгэдэхи классай мэргэжэлтэ сержант комсомол Прокофьев расчедые мүнөө командална. Расчедыньшье бүхыдөө эрхим классай юм.

Теэд дайшалхы буудалганууд юу харуулагша ааб даа?

Стартовигуудай харбаха түхеэрэлгэнүүдээ бэлэн болгожо, ракетэнүүдые hомолжо, элдэб нормативуудые тушаажа байха зууранъ ракетэнүүдые тодхохо станцинуудай кабинануудта уридшалан зохёогдоhон графигай ёhоор регламентна ажал хэгдэжэ байба.

Графигай тон шахардуу шангаар табяатай байбашье, лейтенант Коротков өөрынгөө системые бултанhаа түрүүн бэлэн болгожо, тэрэ графигые үлүүлэн дүүргэбэ. Бусадшье системэнүүдтэ имагтал графигай ёhоор ажал дүүргэгдэбэ. Шанарынь эрхим. Бүхы параметр, хэмжүүрнүүд имагтал номинал соо табигданхай.

Тиигээдшье hуралсалай буудалганууд эхилбэ. Гэнтэ эхилшэдэг, агаарай байдалhаа түргэ түргэнөөр хубилжа байдаг мүнөөнэй байлдаан бүхы расчедой тон нягта байха, номер бүхэнэй эрхим hургаалтай байха эрилтэ табина. Эгээл иимэ байлдаанда ракетчигүүд бэлдэжэ байhан байгаа. Дивизионой командир—майор Храпов hанаа амар hуухa хүн бэшэ. Бүхэли жэлэй турша соо расчедуудтай тактическа летучкануудые ходо үнгэргэжэ байба. Ганса летучкын турша соо энэ командир таба-зургаа дахин элдэб бодолгонуудые ракетчигүүдтэ табидаг байгаа. Тэрэнь мэргэжэлтэ бүхэнэй гансашье техническэ бэшэ, мүн ухаан бодолой дутагдалнуудые hайса мэдэжэ абаад, заhан нүлөөлхэ арга олгодог байба.

Шалгалтын hуралсалай буудалгануудай үедэ полигон дээрэ агаарай оршон байдал тон орёо бэрхэтэй болошоно. Гэбэшье расчет тэдэниие олоод лэ, саг соонь буудаад лэ байба.

Түрүүшын сагаалса баригдаба. Маряалга тааруулха дүршэлтэй офицер Ахтырченко «дайсаниие» сошоожорхихогүйн тула намдуу, бодомжотойгоор бэлэдхэлээ хэнэ.

Агаарай байлдаан агшан зуура болоод үнгэршэдэг. Тиигээдшье hуралсалай буудалганууд дүүрэбэ ха. Майор Безрукав түрүүтэй, полигоной инструкторска бүлэгэй офицернүүд урданайнь габьяае харангүйгөөр өөhэдынгөө суута нүхэдэй буудалгада үгтэхэ ёhотой сэгнэлтыень үгэбэ. Балл тухай хэлэхэнь үшөө эртэ: хожом майор Безрукав дууhан тооложо, бодожо үзөөд, эсэслэн гаргажа сэгнэлтэ соносхохо. Мүнөө зээрээ дайшалхы буудалга эхилхэ зүбшөөлөө үгэнэ.

Ойро зуурын амаралта. Тэрээхэн зуура хужарлиг хүлhээ нюурhаа аршахада, шэртэн хара хараhаар улайшаhан нюдэеэ анижа амаруулхада, штурвалда няалдашаhан тэдысэ гараа зайлуулжа амаруулхада болохо.

Уданшьегүй хуугайлалгын бүдүүн дохёон позицинууд дээрэ дуулдажа, ракетнэ жабхаланта хүгжэмэй түгэсхэлэй аккорд эхилнэ.

Маряалга тааруулагшадай ойро зуура амархадань, стартовигууд дайшалхы ракетэнүүдые hомолно. Инструктор улаан туганаар далалжа дохёо үгэхэдэнь, младша сержант Савчугай жолоодогшо транспортна—hомолгошо машина байhан газараhаа ябажа эхилнэ. Тэрэнэй хойноhоо бүхэбэридана, урдань—сержант Прокофьев. Секундомерэй годлиин гансаа тойрожо үрдеэгүй байхадань расчёт ажалаа эхилбэ. Ракетын мүнгэлиг бэе харбуул дээрэ табигдана. Инструктор баяртай. Нэгэшье алдуугүй, эрхимэй эрхим норматив харуулагдана.

Ракетэ харбаха электроразъем холбогдобо. Тэрэнэй хабсаргые командирые политическэ талаар орлогшо капитан Баранниковто инструктор бэрюулнэ. Ракетчигүүдэй hаназаа татаатай экспонадуудтай бишыхан музей дивизионодо эмхидхэгдэhэн. Тэрэ залаар хүдэлмэрилгэдэ үүсхэбэ. Америкын шпион самолёдой хэлтэргэй металл, тэрэниие сохижо унагааhан баатар ракетчигүүдэй дүрсэ фотографинууд тэрэ музейдэ табигдаха юм. Мүнөө хэдэхэн минута болоод полигон дээрэхи сагаалса харбажа тудаха ракетын деталь үшөө тэндэ табигдаха.

Валентин Михайлович Баранников ажал хэрэгээ эрхим hайнаар мэдэдэг. Тэрэ нэгэдэхи классай мэргэжэлтэ. Дивизиондо ерэтэрээ системын техникэhээ отделениин начальник хүрэтэрхи харгы дабажа гараhан, дайшалхы буудалга өөрөөшье нэгэтэ бэшэ хэhэн байгаа.

...Дохёо дуулдана. Дайшалхы табилга. Табад минутын бэлэн байлга. Ракетнэ мишень аяар холуур табигдаа. Тэрээнтэй жэшээлхэдэ тэрэ американска самолёт юуншье бэшэ, нохой наадан hэн!

Угзагад гээд hүниин бүүдэттэ антенэ дэгдэнэ. Аргагүй хурдан ниидэжэ ябаа сагаалсые hүниин огторгойдо радио-туяан бариба.

— Сагаалса баригдаба!

Аяар холоhоо тэрэ сагаалса баригдажа, буудалгын бэлэдхэл hайса хэхээр хэдэн минутын запас үшөө үлэбэ. Тобшо элидхэл, команда. Кабина соо дахинаа хон-жэн. Ханшье гэхэ абяагүй, гэтэнги байдал.

Командануудай тон тобшо попорыень, буудагша майор Храповай hанаа амарые хаража, наhан соогоо олон юумэ үзэhэн инструктор hөөл гайхана. Храповай мүнөө үедэ нервээ хүбшэлөөд байhые инструктор сохом ойлгоно, теэд лаб тиигээд байhаниинь гадар талаhаа харагданагүй.

Харбуулха зонодо сагаалса хүрэжэ ерэбэ. Угаа түргэнөөр ниидэжэ ябана. Операторнууд экранууд хударaа нюдөө сабшангүй шагаашоод байнад. Сагаалсые үнгэргэжэ, алдажа болохогүй. Хүн бүхэн зэhэнхэй.

— Нэгэдэхи, бууда!—гээд командир захирна.

Буудалгын позици дээрэ тэнгэриин дуун мэтэ абяан агшан зуура наяршана, hүниин харанхыда зуралзан, ракетэ сагаалса тээшэ шуумайна. Сагаалса ракетэ хоёрой хоорондохи тэмдэгүүд экранууд дээрэ бүрил бүрил дүтэлнэ. Теэд дайралдана. Ялагад гэжэ носоод дүүрэшэнэ. Хоёрдохи ракетэ табиhанай хэрэггүй, түрүүшынхеэр тудагдаа.

— Нэгэл, түрүүшын ракедээр сагаалса сохижо унагаадаг заншалтайбди. Тиихэдэ тэрэ самолёдыешье түрүүшын ракетээр унагаагаа hэмди, мүнөөнэй бүришье түбэгтэй сагаалсые баhал түрүүшынгээ ракетээр тудаабди,—гэжэ «Сахилгаан» хуудаhа стендэ хадаха зуураа, командирые политическэ талаар орлогшо капитан Баранников эцэбхилэн хөөрэнэ.

Полигон дээрэ хараhанаа бэшэнэб. Теэд ракетчигүүдэй байдал тухай хөөрэхэ ёhотой. Жэлэйнь дүнгүүд гаргагданхай: hайн, баярламаар дүнгүүд. Шпион самолёдые угы хэhэнэй түлөө үгтэhэн, бага хуушаран татаhан тугай хажууда частиин дамжуулгын Улаан туг Ленинскэ таhалгада хадагалагдажа байдаг.

Эрхим hайн гэhэн нэрэ зэргэ дивизиондо олгогдобо. Автотранспортна техникын харалга дээрэ нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Ракетнэ техникэ тухай хэлээдшье яахаб: ходо дайшалхы бэлэн байдалда байдаг. Тэрэниие гамнаха, хадагалха талаар тэдэнэр булталаа—классна мэргэжэлтэд, хахадhаа олонхинь—дээшэлүүлэгдэмэл классностьтай. Офицернүүд — имагтал нэгэдэхи класстай.

Ракетчигүүд спортдо тон дуратай. Спортивно-ниитын хүдэлмэреэр энэ дивизион часть соогоо нэгэдэхи hуури эзэлнэ. Сэрэгшэдэй 80 процентнь спортсменүүд-разряднигууд, тэдэнэй 50 процентнь 1 ба 2-хи спортивна разрядтай. Табан янзын мүрысөөгөөр спортын мастер ефрейтор Очий гэгшэ энэ подразделенидэ алба хэнэ.

...Теэд үбэлэй үдэршье тэхэрибэ. Үбэлэй хүйтэндэ мөөр доро саhанай хахинахань дуулдана. Модоной хүхэбтэр hүүдэрнүүд харгые сооходлуулна. Томо город оиqхоёо гарахадамнай, хала модоной, хадалан сабшалангай дунда хоргодоhон ракетнэ бишыхан гарнизон арадамни үлэбэ. Хүнгэн бэшэ, дайшалхы харуулаа үргэлжэлүүлхэеэ үлэбэ.

Подполковник
В. САМСОНОВ.
(АПН).

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
- Ангуушад тухай ном.
- Уран шүлэгэй долгин.
- Элдэб һонин.

МАНАЙ АНГУУШАД ТУХАЙ—ПРАГАДА...

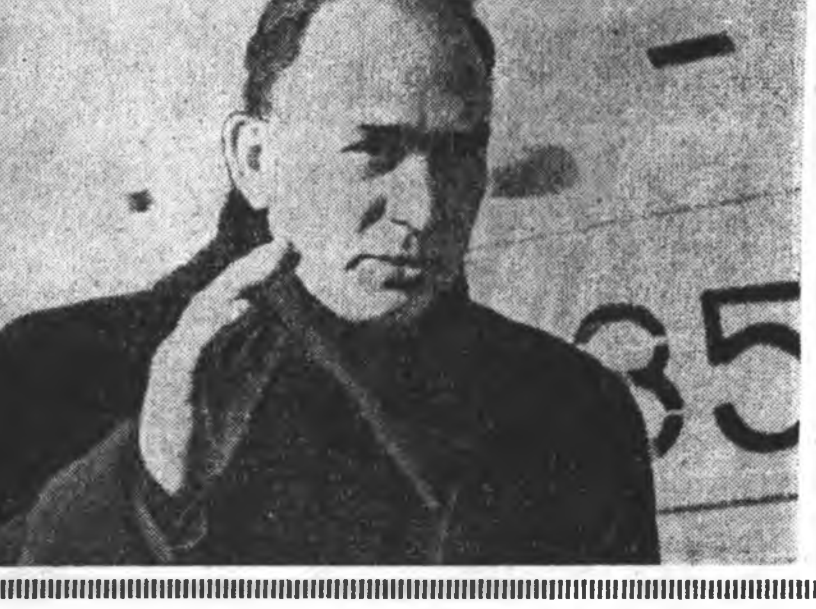

Энэ үбэлэй эхеэр чешскэ уран зохёолшо, Чехословакиин компартиин ЦК-гай дэргэдэхи партийна дээдэ һургуулиин багша Ян Янович Козак Баунтын хүбшөөр аяншалһан байгаа. Тиихэдээ нүхэр Козак Бамбуйка, Витим голнуудай ангуушадтай суг хамта ябалсажа, булганай болон хэрмэнэй агнуурие «Одмира» гэжэ кинокамераараа, мүн фотоаппарадаар буулгаһан, олон тоото тэмдэглэлнүүдые бэшэһэн байха юм.

Баунтын буртаг хүбшөөр һара шахуу аяншалхадаа, Чехословакиин зохёолшо Буряад ороной үбэлэй үзэсхэлэнтэ байгаалине гоёшооһон. шадамар бэрхэ ангуушадаарнай омогорхоһон байна.

— Дэлхэй дээрэ суутай булганай агнуури тухай, Буряадай мэргэн бэрхэ ангуушад болон байгаали тухай фото-зурагуудтай очеркнуудай ном гаргахаб,—гэжэ Ян Козак нютаг ороноо бусаха дээрээ хэлээ һэн.

Энэ зураг Багдаринай аэродромдо буулгагдаа һэн. Ян Козак нютагаа бусахаяа самолёдто һуухынгаа урда тээ.

В. ЧУНАВЛЕВ.
«Витимские зори» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Багдарин.

Максим Горькиин шангай лауреадууд

ХАЛЬМАГ ПОЭТ ДАВИД КУГУЛЬТИНОВ

ШЭНЭ ЖЭЛЭН урдахана Россин Федерациин 1967 оной Максим Горькиин нэрэмжэтэ уран зохёолой шангуудые олгоһон тухай соносхол радиогоор дуулахадаа, энэ үндэр шанда хүртэһэн гурбан хүнэй тоодо аха дүү хальмаг арадаймнай оюун бэлигтэ хүбүүн Давид Никитич Кугультиновай оройһондо ехэ баясаа һэмди. Поэт Давид Кугультиновай «Би шинии үетэнби» гэһэн шэнэ номынь арадуудай хани нүхэсэлэй тематикын мүнхэ һайхан угалза утаһаар һалашагүйгөөр зүйгдэнхэй. Тэрэ ном сооһь багтан согсологдоһон ухаалиг гүнзэгы, уран хурса шүлэгүүдынь ородой элитэ уран зохёолшо Леонид Соболевто, Дагестан домогшо Гамзат Цадасада, балкар бэлигтэн Кайсын Кулиевта, татар прозаик Гумер Башировта болон бусадта зорюулагдаһан ушарыеньшье юрэл дурдахада, поэдэй ямар арюун бодолоор сээжынгээ гүнние, сэдьхэлэйнгээ уянине дэбэргэжэ ябадагынь эли болоно бэшэ гү?

Тиимэл хадаа бага арадай түлөөлэгшэшье һаа, Давид Кугультинов совет томо поэдүүдэй нэгэн боложо тодорһониинь гайхалгүй. Поэт-коммунист мүнөө зохёохы наһанайнгаа түлэг соо ябана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Түрүүшынь ном үшөө 1940 ондо Элиста хотодо түрэл хэлэн дээрэнь гараа һэн. Тэрэнһээ хойшо номуудынь хойно хойноһоо һубарна. Һүүлэй жэлнүүдтэ толилогдоһон зохёолнууд сооһоонь «Һара-гэрэл» гэжэ түрүүшын эхэнэр космонавт Валентина Терешковада зорюулагдаһан поэмэнь далайсынгаашье, гүн бодолойнгоошье талаар онсо̄ниягарна. «Би шинии үетэнби» гэжэ согсолборн соонь тэрэ поэмэнь багтан оронхой.

Давид Кугультинов нэгэтэ бэшэ Буряад орон ерэһэн, хальмаг поэзитэй үндэһэ нэгэтэй манай уран шүлэгтэй танилсаһан юм. Тэдэнэйнь зүгһөө үндэр шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалха зуураа, шэнэ амжалтаараа түрэл арадаа баясуулхыень, суурхуулхыень хүсэе.

ТЕЛЕГРАММА

ХАЛЬМАГАЙ АССР, ЭЛИСТА ХОТО, УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ХОЛБООН, ДАВИД КУГУЛЬТИНОВТА

«Үндэр шанда хүртэһэнтэйтнай дашарамдуулан, үнэн нүхэр танаа хани халуунаар амаршалнабди. Аха дүү хальмаг арадаа суурхуулха, агуухэ Россида дүүрэн зэдэлхэ шэнэ зохёолнуудаа үшөө олоор бэшэжэ, ута наһа наһалха, удаан жаргал эдлэхэтнай болтогой.

БУРЯАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОД».

Д. КУГУЛЬТИНОВ

ШҮЛЭГ, МИНИИ ШҮЛЭГ

Мүндэлһэн ябууд
мүрөө үшөө түгэсхөөгүйдөө,
Мүнгэтэһэн ялбуу
үгөө хүсэд үсхөөгүйдөө,
Зэд шэнги
зэргэсүүлгэ тэндэ зүйлгөөгүйдөө
Зэлд гэмэ
эрьюулгэ бодол гүйлгөөгүйдөө—
Шүлэгни, шамтайгаа
шүрэ һубаһандал наадаалби,
Шүтэлни гэжэ
юрэ һанаһандал загнаалби.
...Табибаб һүүлшын
тарган точко. Дүүрээ һэн

Талииба шүлэгни—
талын хүлэгни үүрэһээр.
Намдааш, хэндэш
наашалан баригдахаяа болёо,
Наадахаш, загнахаш
нангин эрхэгүй болооб.
Шүлэгни теэд
шүүдэртэй зүргөөр алхалха гү?
Шүтэлыем мэхэлэнгүй
һүүдэртэл һөөргөө бусаха гү?
Баяр жаргал
баран зондоо асарха гү?
Баабай намайгаа—
улайлган гэнтэ бусаха гү?
Мэдэнэгүйб!

ТАЛАМНИ

Хабарай сагта һайханши даа
таламни,
Ханхинама агаар
хангай аладни...
Жэгтэй номин тэнгэридэ
замханагүй
Жэргэмэлэй аялга...
Жэрьехынь шагнана гүт?

Уран зураашын адхаһан
шэрэдэл
Улаан таша бамба сэсэгүүд—
Эдэ бүгэдые энхэрэн мэдэрдэг
Эльгэ нимгэтэйдээ баяртай
бэшэ гүб?
Хүн лэ хадаа хүжэ нютагтаа
Гүн бодол,
хүгжэм соо алхалнаб.
Яаһаншье дэлгэр бэ—
хабарай сагта,
Яншама түрэл бэ Хальмагайм
тала!

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ
оршуулба.

ДЭЛХЭЙДЭ МЭДЭЭЖЭ ХҮНҮҮДЭЙ ДАЛИТА СЭСЭН ҮГЭНҮҮДЬЭЭ...

Ажал ехээр хэһэн хүн
Ажа жарган һуудаг лэ.
Леонардо ДА ВИНЧИ

Ама ехээр алдангүй
Агуу хэрэгэ бүтээгыш.
ПИФАГОР

Уян хурса ухаан бодол
Угай сэбэрһээ холо дээрэ.
СТЕНДАЛЬ

Түбһэн юумэн бүхыдөө
Тэмсэлэй ашаар бэежэдэг.
ГЕРАКЛИТ

Мануули толгойгоо
муушалангүй нэгэтэшье
«Мартамхай болоһондоо»
«гэмшэдэг» нүхэд бии.
Л. ЛАРОШ ФУКО

Хододоо «сүлөөгүйб» гэдэг хүн
Хэрэг дээрэ хооһон юм.
Г. ЛИТЕНБЕРГ

Талаар хардаһан ама хэлэн
Ташуур бууһаа аймшагтай.
А. ГРИБОЕДОВ

Хуби заяанай сохилтонуудта
Хатуу зориг хуяг болодог.
ДЕМОКРИТ

Залхуу хойрог абари зан
Жэбэ шэнгеэр эдидэг.
Магтаалтай нэтэрүү ажалнай
Мүлижэ сэбэр ябуулдаг.
В. ФРАНКЛИН

Хангай нэгэ уулада
Сэсэн инмэ бэшэг бии:
«Хани нүхэрөө бэдэрээгүй хүн
Хара бэедээ дайсан мүн».
Ш. РУСТАВЕЛИ

ҺОНИРХОЛТОЙШЬЕ, ЭНЕЭДЭТЭЙШЬЕ...

Түүхэ

Эртэ балар сагай хүн агы нүхэн байра соогоо шабараар тогоо дархалжа һууна.

Тэрэнээ арайшье гэжэ амһартын түхэлтэй болгоод, гал дээрэ шатаажа бухэ болгобо. Удаань ойроо табиһанаа мартажа, хүлөөрөө ойлгомторгүй этэрээд эбдэжэрхибэ.

— Ай даа, ян гэжэ, хайран тогоомни хахаршаба! Зай яахаб, һүүлдэ няажа эблүүлнэ бэзэб!.,

...Хэдэ мянган жэлэй үнгэрһэн хойно тэрэ тогооень археолог оложо, нарилан эблүүлжэ бүтээгээ һэн.

Хамараа хэн үргэдэг бэ?

Үбгэн баабай хэлэжэ үгыт—зарим хоолос юундэ доогуур гунхажа байдаг бэ, нүгөө зариманиинь яахадаа дээшээ хараад байдаг бэ,—гэжэ аша хүбүүниинь асууба.

— Дүүрэн залаатай, эдеэ һайнтай хоолосынь газар тээшээ гунхаа ха юм, харин нүгөөдэнь хооһон залаатай һэн туладаа хүнгэн байшоо гээшэл даа,—гэжэ үбгэн абань хэлээ һэн.

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ХҮЛЕЭЛГЭН

— Тэндэнь шоныи зууража үхэхөөр хүйтэн. Дааража, үбдэжэ тулинхаар үхибүүдээ гэртээ байгты гэбэб.

— Юу хэлэнэш? Пионернүүдэй байшан аад гү?

— Тиимэ гэжэ хэлэжэл байна бэшэ гүб!

Тиимэ түгшүүрилтэй хөөрэлдөө шагнажа байха миниишье арга һалаба, ябаха гэжэ шиидэбэб.

Зэдэмнай нилээд зэнхэгэр, уужам нютаг ха юм. Үндэр газарта аад тиимэ юм гү, али энэ жэлэй саһанай бага январиин янгинама хүйтэн хоёр хабсархадаа тиимэ байба гээшэ гү, юрэдөө шоноһоо байха миниишье дэбхэрхээр жабар угтаа. Дүтын айл уруу гүйн алдаһан аад, тэрэ Пионернүүдэй байшанда хүрэхэдэм, ядахын сагта, пеэшэниинһшье альгаа шарахаар байха юм бэзэ даа гэжэ ошон гэһээм—ай, бурхан заяан зайлуул!— арба-хорин һурагшад гадар хубсаһатаяа бээрэшэнхэй, хүбхэгэр тооһо бурьюулан, дааараһан хүлөө дулаасуулха һанаатай дэбхэрэлдэжэ байба.

Баарһад даа, үхибүүд лэ ха даа юумэ хэхэ, ухаалдиха, наадаха, һураха дуратай — бээрэжэ мүнсэгэр улаанууд болошоһон гарнуудаа үлеэн, «дэгэл оёно», «самолёт бүтээнэ», зүжэг бэлдэнэ, дуу дуулалдана. Хэдэн газараар хаха гантаһан пеэшэнэй утаанда хахан, хамагдаагүй шорой үрхирүүлэн, тортогто дарагдаһан, сагаадагдаагүй хана дамжаһаар энэ Пионернүүдэй байшангай хоёрдохи дабхарта даагшыень олобоб.

— Һэ, нюдөөрөө хаража байһан аад, юундэ муугаар хүдэлнэбта гэжэ асуухадаа яасагаабат. Бэшэдэг хүн һаа бэшыт? Туһа болохыень мэдэнэгүйб даа,—гэжэ Зинаида Шалаевна Буинова ехэ найдалгүйгөөр дуугарба.

— Энэ байдалыетнай аймагай Пионернүүдэй байшан гэжэ хэлэхээр бэшэ байна. Нигэжэ үхибүүдые бэе муутай болгобол яахабта. Мүрынь ганса, хааха байгаа бэшэ гүт? — гэжэ асуубаб.

— Хааха? Тиихэдээ эндэ хүдэлдэг хүнүүд салин абахаяа болихо гүбди? Һэ! Ягаа һүрхэй хүмта, нигэжэ хүнэй хэрэгтэ оролсохо эрхэ танда байхагүй! — гээд энэ гушаад наһанай эхэнэрни ганиршабал даа.

— Будамшууһаа байха улаан хэлэтэн амитанине урдаа оруулхагүйл даа Зинаида Шалаевна,—гэжэ Зэдын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Клочихин минии хэлэхые дуулахадаа үгүүлбэ. — Амаралтын үедэ кружогуудай хүдэлмэрине һургуулиин классууд соогуур үнгэргэгты гэжэ Буиновада хэлэгдэһэн байгдаха. Юундэ гээ хүнэй даабарине дүүргэдэггүй эхэнэр бэ?

Клочихин ехэ бодолгото болонги. Теэд хэнһээ энэ асуудал һуралтайб. Намһаа—Будамшууһаа гү, али өөрһөөнь — Клочихинһаа гү?

Гайхахадаа нэрэеэ хэлэбэб. Энэ хүдэр улаан хүн һүрэжэ бодоод, гарымни барижа:

— Түрэлхид лэ гэжэ һанаалби. Юрэдөө бидэнние амар байлгахаяа болёо. Хүлисэгты, Будамшуу, СМУ тухайл бэшыт даа! Тэдэ СМУ-гайхидһаал боложо Пионернүүдэймнай байшан хүдэлнэгүй. СМУ-гай Петропавловкын барилгын оньһожоруулагдаһан колонныи хүтэлбэрилэгшэ Ширап Нимбуевыел мүнсадагты! — гэжэ байжа стол шааба гээшэ.

Ойлгоходомни, барилгашад Петропавловкын дунда һургуулиин шэнэ байшангые 1967 оной сентябриин 1-дэ бэлэн болгоод байха аад, мүнөө болотор дүүргээгүй байба. Шэнэ һургуулиин ашаглалгада үгтэхэдэ, һургуулиин хуушан гэр Пионернүүдэй байшан болгогдохо байгаа ха.

Пионернүүдэймнай байшан хахад жэл хүдэлөөгүй! — гэжэрхиһэн аад, нүхэр Клочихин амаа барижа,— үгы гэхэдэ арай болохогүй юм ааб даа. Вот эдэ байна, уншагты! — гэжэ Буиновагай хэһэн тоосоо харуулба. Тэрээн дээрэнь литературна, уран һайханай, эдир аяншалагшадай, авиамоделистнүүдэй, оёдолшодой, эдир технигүүдэй болон хамта хорёод кружогууд саг үргэлжэ тус байшангай дэргэдэ хүдэлдэг, һурагшад тэндэ урогтоо үзэһэн юумэеэ батадхадаг, һонирхолтой зүйлнүүдые хэдэг дүй дүршэлтэй болодог гэжэ байгаад бэшэгдэһэн байба. Буинова энэ тоосоое декабрь һарада хээ.

Би үнэншөөгүйб. Тиимэһээ энэ баримтаяа баталха гэжэ һургуулиин хүүгэдтэй уулзабаб. Катя Б., Доржи Д., Володя А., Зина Б. (булта долоодохи классай һурагшад) гэгшэд дээрэ дурсагдагша кружогууд бии гэжэ баримталба, зүгөөр... саарһан дээрэ... Тэдэ кружогууд хүдэлдэггүй. Шалтагааниинь — Пионернүүдэй байшан шэнэ гэртэ зөөхэ үдэрөө хүлеэнэ. Теэд энэ үдэрынь, Петропавловкын дунда һургуулиин директор Эрдэм Петрович Табинаевай хэлэһээр, үшөөл үды. Юундэб гэхэдэ, СМУ-гай барилгашад (Ширап Нимбуев) һургуулиин шэнэ гэрые 57 ехэ голодоһотойгоор дүүргээд байна.

— Тэдэнээ усадхаагүйдэнь һурагшадые тэрэ гэр руу оруулхагүйб. Зэдэ станциин, Белозерско һургуулинууд яража шэнэ гэртэ ороһон аад, мүнөө зобожо байнхай. Халуун уһагүй, пеэшэниинь түлигдэдэггүй, үүдэнүүдынь хаагдадаггүй, сонхонуудынь тэһэрхэй... Тиимэ гэр соо ямар эрдэмдэ һурахабши даа,—гэжэ Эрдэм Петрович хэлэнэ.

— Тэндэнь шоныи зууража үхэхөөр хүйтэн. Дааража, үбдэжэ тулинхаар үхибүүдээ гэртээ байгты гэбэб»,—гэһэн Зэдын аймагай түб һууринайхидай хөөрэлдөөнэй абяан шэхэндэмни соностобо.

Зөөхэ үдэрөө хахад жэл соо хүлеэжэ байһан Пионернүүдэй байшангай эдэбхитэй эдиршүүлэй, Петропавловка тосхоной 1400 һурагшадай гомдолые хэн бэе дээрээ даажа абаха болоноб? Аймгүйсэдкомой дэргэдэхи арадай гэгээрэлэй таһаг, СМУ—«нюдэ балай, шэхэ дүлии». Али... Али... гэлтэй хари. Республикын гэгээрэлэй министерство, барилгын зургаан энэ асуудалда анхаралаа хандуулха, хэмжээ абаха болоно гээшэ гү?

БУДАМШУУ.

МАНАЙ «СЭЛЭНГЭ»—«А» КЛАССАЙ ЗЭРГЭДЭ

РСФСР-эй футболой Федерациин мэдээсэһэнэй ёһоор, СССР-эй футболой Федераци Буряадай АССР-эй «Сэлэнгэ» командые «А» классай хоёрдохи доодо бүлэгтэ оруулха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

РСФСР-эй зургаадахи зонын «Б» классай бүлэгтэ футболоор наадаһан «Сэлэнгэ» команда үнгэрэгшэ жэлдэ хамта дээрээ 34 уулзалга хэжэ, тэдэнэйнгээ 14-ыень илаһан, 10-дань тэнсэһэн, мүн 10-дань шүүгдэһэн байна. Тиихэдээ 38 очко абажа, зоно дотороо 5-дахи һуурида гараһан юм.

Мүнөө жэлһээ эхилжэ манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүдтэ «А» классай бүлэгтэ наадаха байна.

Манай корр.

Есенинэй шүлэгүүд зэдэлнэ...

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтдай ород литературын кафедра үе үе болоод лэ уран зохёолой үдэшэнүүдые үнгэргэжэ байдаг. Гадна тус кафедрын үмэнэһөө «Уран зохёолой бюллетень» саг сагтаа гаргагдадаг. Багшанарайнгаа хүтэлбэри доро студентнэр тэрээн соогоо дэлхэйн болон совет литературын суута зохёолшодой дэлгэрэнгы намтар, мүн зохёолнуудһаань хэһэгүүдые толилжо, һонирхолтой хүдэлмэри хэдэг юм.

Һаяхан дурсагдагша кафедра олон тоото студентнэрэй хабаадалгатайгаар «Поэзиин үдэшэ» үнгэргэһэн байна. Тэрээн дээрэ ородой оюун бэлигтэ поэт Сергей Есенинэй шүлэгүүд илангаяа олоор зэдэлээ. Түрэл байгаали, түрэһэн дайда тухайгаа сэдьхэлэйнгээ гүнһөө бэшэһэн суута поэдэй шүлэгүүдые ород литературын үнинэй багша Василий Абрамович Абрамов уран шадабаритайгаар уншажа, шагнагшадые баясуулаа. Гадна Василий Абрамович поэдэй ажабайдал тухай һонирхолтой баримтануудые сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

В. ЧИМИТОВ, студент.

НҮҮДЭЛ БИБЛИОТЕКЭ

Арбадахи зуун жэлдэ ажаһууһан Персиин эрдэмтэн Сахиб ном һударта тон дуратай хүн байгаа. Тиимэһээ тэрэ 117 мянгаад номтой библиотекэтэй һэн. Гэбэшье Сахиб гүрэн түрынгөө ажал ябуулагша, сэрэгшэ һэн туладаа, эхэнхи сагаа хазаар морин дээрэ үнгэргэдэг байгаа. Аян холош ябахадаа тэрэ хүн 400 тэмээн дээрэ библиотекээ абажа ябалсадаг һэн гэхэ. Тиихэдээ ашаатай тэмээдынь алфавидай ёһоор хойно хойноһоо һубарин ябуулагдажа, Сахибай хэрэглэхэеэ һанаһан номуудые «библиотекарь»—хамбышадынь дары саг соонь олоод үгэдэг байгаа.

Календарьһаа абтаба.

ГЭНЭДЭБЭ

Сухалтай Бальжад үбгэнөө хүлеэжэ ядаба. Бүхэли үдэшэндөө гансааран гэртээ һууба, һууба, һууба.

Тэрэ үдэр үбгэниинь командировкодо гарашаһан байгаа. Ябаха дээрээ яараад, Бальжадтаа дуулгажа үрдеэгүй.

Сухалтай Бальжад талха хабтайлгадаг модоёо бариад, газаа гүйжэ гараба:

— Байза даа шамайе. Хаана тэнэжэ ябанаш? Олобол, һайса буулгахаб.

...Мүрыень оложорхибо. Гүйбэ. Бордоһон соогуур харахадань, урдань хүн хэбэртэй бүрэлзэбэ.

Хүсэжэ ерээд, модоороо ябуулжархиба...

Багашуулда уж...

Мэхэтэй... шандага...

(Африкын онто...)

Харанхы һүниин орс... дэлхэйгээ хоёрдохи нар... түүлхэ арга үгы гээши... асуудал зүбшэхэеэ ангу... сугларба ха. Шандаган... ран саг соогоо ерэбэгүй... ханаа ерэхэб гэһэн захя... байба.

Харин энэ үедэ хилар... даган түгшэтэрөө гүйжэ... рэмсөөрөө бахаа ханата... гажа сэлмээд, шал нойто... суглаандаа ерэхэдээ:

— Юундэ сугларбат... асууба.

— Хоёрдохи наран... болоо,—гэлдэбэ тэдэнь.

— Ффуу, юун гэһэн... луун гээшэб, ганса нарата... энэ уһа гоожоторoo хүлэ... хыем харанагүй гээшэ гү... дохи наратай болоо һа... гаар шатаха бэшэ гүбди, гээд һэрюусэһэн уһаяа... лан байжа үгэлбэ.

Тиигэмсээрнь ангууд... үзөөд, хоёрдохи наранһаа... баатай болоо һэн ха.

НАМАРТАА МОД... НАБШАҺАН ЮУНД... УНАДАГ БЭ?

Намар болобо. Үшөө... байбашье, модоной набш... ланхай. Һалхигүйдэшье... дай хойно хойноһоо унаж... адаглаһан байхат. Энэ х... дод үбэлжөөндөө бэлдэж... гээшэ. Набшаһад мүнөө... хэрэггүй болошоо ха юм. Т... бүхэли зундаа нэрэжэ... шэмэтэ бодосууд эшэдэз, ... дөө үгтөө гээшэ. Дахин... ерэхэдэ тэдэ шэмэтэ... даарнь модод шэнэ набш... «хооллуулха» аргатай бай... шаһанай модондоо барисал... даг булсагархан залгалаа... шэнэ клеткэнүүд бии бол... рэ залгалааень бүтүүл... Тиигэмсээрнь набшаһан... катажа, эшэһээ таһаран... Үбэлдөө мододто набш... бал, гансал һаад ушару... Юуб гэхэдэ, тэдээн дээр... ехээр тогтоод, модоной... дые хуха даража боло...

Эгээн лэ...

АРБАН ХОЕРТОЙДО... СТУДЕНТ

Швециин Тунабре хотын... тай Сванте Янсон гэжэ... шэнэ жэлдэ Гётеборгско... тедэй студентнэрэй тоодо... Тэрэ хадаа гансашье ду... университедэй бэшэ, хар... Швеци ороной эгээн лэ... студент болоно.

Сванте Янсон юһэ... университедтэ орохо хими... галта амжалтатай бариад, ... дунда һургуулида үзэдэг... кын программаар шалгалт... байна.

ТОМО ХҮНЭЙ ГУТА...

Трансвалиин нэгэ һуури... да Африкын республика) д... рэ эгээн лэ үндэр хүн, Д... муянга гэжэ галуу негр эх... та ажаһуудаг. Тэрэнэй... 2 метр 75 сантиметр болод... шаг тэрэнэй захилаар табая... тинка оёгдоһон байгаа. Тэд... хүнэй үмдэдэг гуталай х... тоологдобол, 100 тоотойл... ха байна,—гэжэ захилыень... һэн сабхишан хэлэһэн бай...

ПРАВДА БУРЯ...

Мүнөөдэрэй ном...

Нэгэдэхи хуудаһанда: ... дай хүнгэн промышле... гэһэн түрүү бэшэг. Худө... хын түрүүшүүлэй зүблө... рюулагдаһан матери... ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... хиля сэбэр байлгая!» ... Куклинай статья. Түрэл ... торнай. АПН-эй материал...

Гурбадахи хуудаһанда: ... саанаһаа ерэһэн телеграм... «Замок Броуди» гэһэн зу... шаа рецензи. Редакцида... бэшэгүүдһээ. «Эхэ нютаг... тан дуулагша» гэһэн А. ... ровай очерк.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... ботний огонёк»: Л. Нев... «Һайн даа, милици» гэһэн... Спортын һонин. Соносхол...

Редактор Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телеф...

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ле... Телефоны: редактора — ... приёмная—54-93, зам. ... ра—68-08, зам. редактора ... ответ. секретаря—50-52, ... вет. секретаря—66-76, ... партийной жизни—60-91, ... го хозяйства—64-36, 63-8... ганды и агитации—56-2... мышленности и строител... 61-35, советского строител... быта—69-58, культуры и ... 60-21, писем и рабселы... 67-81, информации—34-0... ственная приёмная—56-62, ... ное бюро—57-63, фото... рия—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типогра... равления по печати при ... Министров БурАССР

Н-02333.

Зак. ...